

S K Ú Š O B N Ý P O R I A D O K

**pre medzinárodné skúšky
pracovných psov
a
medzinárodnú skúšku psa stopára**

Platný od 1.1.2003

Všeobecná časť:

Platnosť
Všeobecné zásady
Skúškové obdobie
Organizácia skúšok – vedúci skúšok
Rozhodcovia
Účastník skúšok
Podmienky účasti
Preverenie chovania psa k cudzej osobe
Hodnotenie
Diskvalifikácia
Vyhodnotenie
Výkonnostné tituly
Výkonnostný preukaz psa
Povinné ručenie
Športový komisár
Práca figuranta
Hodnotenie „TSB“
Zvláštne ustanovenie
Majstrovstvá sveta
Medzinárodná skúška pracovného psa IPO – 1
Medzinárodná skúška pracovného psa IPO – 2
Medzinárodná skúška pracovného psa IPO 3
Medzinárodná skúška psa stopára IPO – FH
Nákresy

Všeobecná časť:

Platnosť

Tento medzinárodný skúšobný poriadok bol spracovaný FCI komisiou pre pracovnú kynológiu. Prijatý a schválený FCI bol v máji 2002 na zasadnutí vo Švajčiarsku a platí od 1.1.2003. Nahradzuje všetky doterajšie ustanovenia.

Skúšobný poriadok bol zostavený a spracovaný komisiou v nemeckom jazyku. V prípade nejasností, ktoré by mohli vzniknúť pri preklade do iných jazykov, je rozhodujúci text v jazyku nemeckom.

Tento skúšobný poriadok je platný pre všetky členské krajiny FCI. Musia sa ním riadiť všetky skúškové akcie s obsahom medzinárodných skúškových tried (skúšky a súťaže).

Všeobecné zásady

Skúškové akcie a súťaže majú slúžiť dvom cieľom. Na jednej strane zložením skúšky preukazujú jednotliví psi spôsobilosť pre súčasný účel svojho použitia, na druhej strane potom v riadenom chove majú skúšky prispievať k zachovaniu, prípadne k zvyšovaniu zdravia a výkonnosti psov v zmysle pracovnej schopnosti od jednej ku druhej generácii. Zloženie skúšky platí tiež ako dôkaz chovnej spôsobilosti psa.

Organizáciám členských štátov sa doporučuje vykonávať akcie podľa medzinárodného skúšobného poriadku. Najmä vykonávanie medzinárodných súťaží. Všetky skúškové akcie a súťaže vo vzťahu k športovým zásadám. Obsah skúšobného poriadku je pre všetkých účastníkov záväzný. Všetci účastníci musia plniť rovnaké výkonnostné podmienky. Výcvikové akcie sú verejne prístupné, miesto a začiatok musí byť verejne oznamovaný.

Skúškové akcie a súťaže musia odpovedať úplným stupňom skúšok alebo jednotlivým oddielom príslušných skúškových stupňov. Každý úspešne zložený úplný stupeň skúšky v rámci akcie platí v každom prípade ako výcviková

značka. Výcvikové značky musia byť uznávané všetkými členskými štátmi FCI.

Skúškové obdobie

Skúškové akcie stupňov IPO – 1 až 3 a IPO – FH môžu byť vykonávané po celý rok, pokiaľ to dovoľujú poveternostné podmienky a nie je ohrozená bezpečnosť a zdravie ľudí a zvierat. V týchto prípadoch musí byť akcia odložená. Rozhodnutie patrí rozhodcovi. Skúškové obdobie môže byť v pôsobnosti jednotlivých členských krajín obmedzené.

V rámci SR:

Skúškovým obdobím nie sú mesiace december, január a február. Skúšky možno vykonávať len v dňoch pracovného pokoja alebo pracovného voľna. Táto zásada sa nevzťahuje na akcie poriadané v rámci kynologických táborov alebo sústredují, za predpokladu, že delegujúci orgán má možnosť pre túto akciu zaistiť rozhodcu.

Organizácia skúšok – vedúci skúšok

Za organizačnú časť skúškového akcie je zodpovedný vedúci skúšok. Plní a kontroluje všetky potrebné práce k príprave a vykonávaniu skúškového akcie. Musí zabezpečiť nerušený priebeh akcie a po celú dobu byť k dispozícii rozhodcovi. Z tohoto dôvodu nesmie vedúci skúšok na akcii predvádzať žiadneho psa ani plniť iné funkcie.

Má za povinnosť najmä zaistiť:

- ✓ Povolenie k vykonaniu akcie
- ✓ Výber zodpovedajúcich priestorov pre kladenie stôp
- ✓ Dohody s vlastníkmi pozemkov a poľovníckymi spoločnosťami o použití týchto priestorov na kladenie a vypracovanie stôp
- ✓ Potrebný počet odborne spôsobilých pomocníkov, ako figurantov, kladačov, usporiadateľov a ďalších
- ✓ Ochranu termínu akcie

- ✓ Príslušné pomôcky, predmety a náradie, predpísané skúšobným poriadkom, ako aj zabezpečené oblečenie pre figuranta
- ✓ Pripravenosť všetkých písomných dokladov skúšok, ako posudkových a výsledkových listín pre príslušné stupne skúšok
- ✓ Pripravenosť výkonnostných preukazov psov, preukazov o pôvode psov, očkovacích preukazov psov, prípadne preukazov a poistiek zodpovednosti psovodov.

Vedúci skúšok musí najmenej 3 dni pred akciou oznámiť rozhodcovi miesto a začiatok akcie, popis príchodu, druhy skúšok a počty prihlásených psov. Pokiaľ toto zabudne, má delegovaný rozhodca právo od svojho záväzku odstúpiť.

Figuranti a kladači cudzích stôp nesmú na akciách vystupovať ako psovodi, a nesmú vykonávať funkcie pre svojich psov, alebo pre psov členov rodiny (viď odstavec rozhodcovia).

V rámci SR:

Skúškové akcie sa konajú podľa pokynov ktoré vydáva ZŠK SR.

V týchto pokynoch sú stanovené termíny aj obsah žiadostí o vykonanie skúškových akcií, ako aj dokumenty, ktoré sa pri hlásení priebehu a ukončení akcií spracovávajú.

Usporiadateľom akcie môže byť len právny subjekt, začlenený do ZŠK (kynologické kluby), ktorý akciu organizuje a zaisťuje.

Akcií sa môžu zúčastniť psovodi:

- a) občania SR – členovia organizácií a zväzov začlenených do ZŠK.
- b) Občania iných štátov – členovia zahraničných organizácií a zväzov začlenených do FCI.

Členstvo je nutné preukázať pred zahájením akcie platným členským preukazom. Za účasť na akcii vyberá usporiadateľ na úhradu nákladov štartovné, ktorého výšku sám stanoví.

Každá akcia sa začína nástupom všetkých účastníkov. Rozhodca vyhlási harmonogram akcie, pre ktorý sa rozhodol po dohovore s vedúcim.

Taktiež aj ukončenie akcie sa vykonáva nástupom všetkých účastníkov, pri ktorom rozhodca vykoná ich vyhodnotenie.

Pri nezaistení zodpovedajúcich cvičebných priestorov, náradia, pomôcok alebo pomocníkov usporiadateľov podľa skúšobného poriadku, rozhodca posudzovanie daného stupňa skúšok ukončí, prípadne ho nezaháji.

Rozhodca

Skúškové akcie môžu posudzovať len rozhodcovia, ktorí sú svojím národným zväzom zmocnení k posudzovaniu medzinárodných skúšok.

Pre majstrovstvá sveta sú rozhodcovia zabezpečovaní FCI komisiou pre pracovnú kynológiu.

Počet vyžiadaných rozhodcov je ponechaný na usporiadateľovi s tým, že jeden rozhodca môže v jeden deň posúdiť najviac 30 jednotlivých oddielov.

Každá zo skúšok IPO – FH, IPO – 1, IPO – 2, IPO – 3, odpovedá trom oddielom.

Pre usporiadanie veľkých akcií môžu byť národnými zväzmi stanovené zvláštne predpisy. Rozhodca nesmie posudzovať na akcii svojho psa, rovnako aj psov v držaní členov rodiny. Za rodinu sa pre tieto účely považuje manžel alebo druh, deti, rodičia a prípadne ďalšie osoby žijúce s rozhodcom v spoločnej domácnosti. Z tohoto ustanovenia sú vybrané výberové súťaže a majstrovstvá, na ktoré je rozhodca určený svojím národným zväzom, alebo komisiou FCI pre pracovnú kynológiu.

Rozhodca nesmie svojím chovaním prácu psov narušovať, či ovplyvňovať. Rozhodca zodpovedá za presné dodržiavanie ustanovení platného skúšobného poriadku. Je oprávnený skúšku ukončiť, ak nie je dodržiavaný skúšobný

poriadok, alebo nie sú dodržiavané jeho pokyny. V tomto prípade zašle správu delegujúcemu orgánu.

Rozhodnutie rozhodcu je konečné a nenapadnuteľné. Akákoľvek kritika jeho posudku môže mať za následok vykázanie z priestoru kynologickej akcie, prípadne disciplinárne konanie. V odôvodnených prípadoch, ktoré sa netýkajú vlastného posudku, ale porušenia pravidiel rozhodcom, je možno v priebehu ôsmich dní podať na jeho chovanie sťažnosť. Túto sťažnosť je nutné podať písomne, podpísanú sťažovateľom a ďalším svedkom, prostredníctvom vedúceho skúšok k usporiadateľskej organizácii, či národnému zväzu. Rozhodnutie o sťažnosti prislúcha výcvikovej komisii príslušného zväzu.

V rámci SR

K posudzovaniu akcií podľa tohto skúšobného poriadku sú rozhodcovia delegovaní komisiou ZŠK.

ZŠK tiež určuje termíny a spôsob delegovania ich zmeny a odvolania, zrušenia alebo preloženia akcií pri delegovaní viacerých rozhodcov na jednu akciu je určovaný jeden ako hlavný rozhodca.

Skúšky IPO – FH sa usporadúvajú ako samostatné akcie a to v dvoch dňoch idúcich za sebou. Najvyšší počet účastníkov (psov) je obmedzený na šesť. Rozhodca môže pôsobiť ako kladač cudzích stôp, nie však ako figurant. Rozhodca môže posúdiť len psovodov so psami, ktorí sú včas prihlásení na akciu, ktorí sa zúčastnili otvorenia akcie, u ktorých sa kontrolou vopred presvedčil o platnosti členských preukazov.

Rozhodca má právo po dohode so psovodom a vedúcim skúšok ďalej už neposudzovať ďalší oddiel skúšky u psa, ktorý v predchádzajúcom oddiele nedosiahol potrebný počet bodov k zadaniu výcvikovej značky (neplatí pri súťažiach).

Sťažnosť (protest) proti porušeniu ustanovenia skúšobného poriadku rozhodcom musí byť ním riešená priamo

v priebehu akcie. Ak nedôjde k zhode, je podaná delegujúcemu orgánu písomnou formou, ktorú spolu podpisuje rozhodca.

Usporiadateľ má povinnosť uhradiť delegovaným rozhodcom, prípadne aj určeným pomocníkom, náležitosti podľa smernice ZŠK (posudzovanie, stravné a cestovné), a to aj v prípade, ak došlo k odvolaniu akcie v dobe jej otvorenia, alebo rozhodca nebol o jej odvolaní informovaný.

Účastník skúšok

Účastník skúšok je povinný dodržať stanovený termín uzávierky prihlášok. Podaním prihlášky sa účastník zaväzuje k úhrade štartovného. Ak sa nemôže z akéhokoľvek dôvodu dostaviť, musí toto neodkladne oznámiť vedúcemu skúšok. Každý účastník musí dodržiavať pravidlá veterinárnej ochrany a ochrany zvierat, platiacich v mieste konania akcie. Každý účastník sa musí podriaďovať pokynom rozhodcu a vedúceho skúšok. Účastník skúšok musí svojho psa predviesť nezávadným športovým spôsobom a bez ohľadu na výsledok v jednom oddiele, musí svojho psa predviesť vo všetkých oddieloch príslušného stupňa skúšky. Koniec skúšky je daný vyhlásením výsledkov (rozdelenie cien) a odovzdaním výkonnostných preukazov psom.

Rozhodca je oprávnený aj proti názoru psovoda vylúčiť zo skúšky psa zraneného alebo vo svojich výkonoch obmedzeného. V tomto prípade nasleduje do výkonnostného preukazu psa zápis „nedostatočne – ukončenie pre zranenie“. Pokiaľ psovod sám so svojím psom ďalej nepokračuje pre viditeľné zranenie alebo predloží dosvedčujúce veterinárne potvrdenie, nasleduje zápis „ukončenie pre zranenie“. Pri nešportovom chovaní, priestupkoch proti skúšobnému poriadku, proti pravidlám ochrany zvierat, či dobrých mravov, je rozhodca oprávnený diskvalifikovať psovoda z akcie. V každom prípade je nutné takéto predčasné ukončenie skúšky s odôvodnením poznamenať do výkonnostného preukazu psa. Dovtedy získané body sa nezadávajú.

V priebehu celej skúšky musí mať psovod pri sebe vodidlo na psa, ktorý je nepripútaný. To zároveň vyžaduje, aby i pes neustále nosil jednoduchý, jednoradový, voľne priliehajúci retiazkový obojok, ktorý nie je nastavený na sťahovanie. Iné, prípadne prídavné obojky (kožené, proti kliešťom a iným), nie sú v priebehu skúšky dovolené. Vodidlo môže byť nosené skryto alebo zavesené z ľavého ramena na pravý bok.

Zvukové pokyny sú normálne vyslovované - krátke povely. Môžu byť vyslovované v akomkoľvek jazyku, pre jednu a tú istú požadovanú činnosť musia byť ale rovnaké.

Pokiaľ sa v jednom stupni skúšok zúčastní viac účastníkov, o ich poradí musí byť rozhodnuté losom.

V rámci SR:

Psovod so psom podáva rozhodcovi hlásenie pri nástupe ku každému oddielu skúšky a pri jeho ukončení. Výnimku tvorí len začatie oddielu C.

Psovod hlási v základnom postoji rozhodcovi svoje meno a meno psa a pripravenosť k začatiu alebo ukončeniu oddielu.

Podmienky účasti

V deň skúšok musí pes dosiahnuť predpísaný vek. Nesmú byť pripustené žiadne výnimky.

IPO – 1	18 mesiacov
IPO – 2	19 mesiacov
IPO – 3	20 mesiacov
IPO – FH	20 mesiacov

Skúšok sa môžu zúčastniť psi bez ohľadu na veľkosť, plemeno alebo preukaz pôvodu.

Psovod sa môže v jeden deň zúčastniť len jednej skúškovej akcie. Na jednej skúškovej akcii môže jeden psovod predvádzať najviac dvoch psov. V jeden deň môže byť jeden pes predvádzaný len na jednu skúšku. Stanovenia najnižšieho počtu psov na jednu skúškovú akciu sa ponecháva príslušnému národnému zväzu.

Každý stupeň skúšky môže byť ľubovoľne opakovaný. Jednotlivé stupne skúšok sa skladajú od najnižšej k najvyššej (1-2-3). K vyššiemu stupňu skúšky môže byť pes, s ohľadom na svoj vek, predvedený po úspešnom zložení nižšej skúšky. Po úspešnom zložení skúšky môže byť pes predvedený na skúšku rovnakého alebo vyššieho, nie však nižšieho stupňa. K predvedeniu ku skúške IPO – FH sa žiadna z predchádzajúcich skúšok nevyžaduje.

Háravé sučky sú pripustené ku všetkým skúškovým akciám, musia byť však držané oddelene od ostatných účastníkov skúšok. K preskúšavaniu nastupujú v oddiele A podľa časového plánu, v ostatných oddieloch ako posledné, na záver skúškovej akcie. Kotné a kojace sučky nie sú ku skúškam pripustené. Choré a z nákazy podozrivé zvieratá sú zo všetkých skúškových akcií vylúčené.

V rámci SR:

Najnižší počet psov na jednej skúškovej akcii je stanovený na 2, pri skúške IPO FH na 2.

Ku skúškam 1,2,3 a FH môžu v SR nastúpiť psi s preukazom pôvodu, ako aj bez preukazu pôvodu, plemien, ktoré sú schopné vykonať požadované cviky na jednotlivých disciplínach.

Previerka chovania psa k cudzej osobe

Pri začiatku skúšky podrobuje rozhodca psa previerke chovania k cudzej osobe. Súčasťou previerky „chovanie psa k cudzej osobe“ je aj preverenie jeho identity (napríklad kontrola tetovacieho čísla, čipu atď.). Vlastníci čipovaných psov musia zaistiť možnosť identifikácie. Psi, ktorí pri previerke chovania k cudzej osobe neobstoja, sú z účasti na skúške vylúčení, poprípade diskvalifikovaní.

Z tohoto dôvodu sleduje rozhodca chovanie psa k cudzej osobe po celú dobu skúšky. Pri zistení povahovej slabosti je rozhodca povinný takéhoto psa ihneď diskvalifikovať.

Diskvalifikácia s uvedením povahovej slabosti musí byť zaznamenaná vo výkonnostnom preukaze psa.

Vykonávanie previerky chovania psa k cudzej osobe:

Previerka sa vykonáva v bežnom prostredí, bez mimoriadnych rušivých vplyvov, na mieste pre psa neutrálnom

1. Zúčastnení psi sú rozhodcovi predvádzaní jednotlivo
2. Predvádzaný pes je pripútaný na obvyklom vodidle. Vodidlo je držané voľne.
3. Rozhodca sa musí zdržiavať akýchkoľvek dráždivých pohybov. Psa sa nesmie dotknúť.

Posudzovanie

- a) Kladné chovanie psa: Pes sa pri previerke chová neutrálne, sebavedomo, isto, pozorne, temperamentne, nebojácne.
- b) Prípustné chovanie psa: Pes sa chová trochu ľakavo, trochu podráždene, ľahko neisto, títo psi môžu byť pripustení ku skúške, musia byť ale v celom jej priebehu sledovaní.
- c) Záporné chovanie psa, prípadná povahová slabosť : Pes sa chová ustrašene, neisto, placho, reaguje na strelbu, je nezvládnuteľný, kúsavý, útočný (diskvalifikácia).

Hodnotenie:

Hodnotenie predvádzaných výkonov sa vykonáva známkami a bodmi. Znamka a k nej prislúchajúce body, musia zodpovedať predvedeným cvikom.

Bodová tabuľka

Počet bod.	Výborne	Veľmi dobre	Dobre	Uspokojivo	Nedost.
5,0	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0 – 0
10,0	10,0	9,5 - 9,0	8,5 – 8,0	7,5 - 7,0	6,5 - 0
15,0	15,0 – 14,5	14,0 - 13,5	13,0 – 12,0	11,5 – 10,5	10,0 – 0
20,0	20,0 - 19,5	19,0 – 18,0	17,5 – 16,0	15,5 – 14,0	13,5 – 0
30,0	30,0 – 29,0	28,5 – 27,0	26,5 – 24,0	23,5 – 21,0	20,5 – 0
35,0	35,0 – 33,0	32,5 – 31,5	31,0 - 28,0	27,5 – 24,5	24,0 – 0
70,0	70,0 – 66,5	66,0 – 63,0	62,5 – 56,0	55,5 – 49,0	48,5 – 0
80,0	80,0 – 76,0	75,5 – 72,0	71,5 – 64,0	63,5 – 56,0	55,5 – 0
100,0	100,0 – 96,0	95,5 – 90,0	89,5 – 80,0	79,5 – 70,0	69,5 – 0

Percentuálny prepočet

Výborne	najmenej 96%	alebo -	4%
Veľmi dobre	= 95 – 90%	alebo - 5	až 10%
Dobre	= 89 – 80%	alebo - 11	až 20%
Uspokojivo	= 79 – 70%	alebo - 21	až 30%
Nedostatočne	menej než 70%	alebo - 31	až 100%

Pri celkovom hodnotení oddielov môžu byť zadávané iba celé body. Naproti tomu u jednotlivých cvikov sa môže hodnotiť polbodami. Pokiaľ konečný súčet oddielov nevykazuje počtom celé body, je podľa celkového dojmu príslušného oddielu zaokrúhlený hore alebo dole.

Pri rovnosti bodov rozhoduje vyšší počet bodov v oddiele C. Pokiaľ aj tieto body sú rovnaké, rozhoduje vyšší počet bodov v oddiele B. Výsledky, ktoré sú zhodné vo všetkých troch oddieloch sú radené rovnakým dielom.

Celková diskvalifikácia.

Ak opustí pes v priebehu skúšky psovoda alebo priestor skúšky a nepríde ani po treťom zavolaní späť, je celkovo diskvalifikovaný.

Ak pes pohryzie počas vykonávania cvikov obrany figuranta mimo ochranný rukáv, je celkovo diskvalifikovaný.

Pri nešportovom chovaní, priestupkoch proti skúšobnému poriadku, proti pravidlám ochrany zvierat, či dobrých mravov, je rozhodca oprávnený celkovo diskvalifikovať psovoda z akcie.

Pri celkovej diskvalifikácii sa doteraz zadané body zoberú. Do výkonnostného preukazu psa sa nezapíšu ani známky (klasifikácia), ani body, ale urobí sa záznam o diskvalifikácii.

Diskvalifikácia

Keď pes počas vykonávania cvikov obrany nepustí ani na 3 povel, je diskvalifikovaný.

Keď pes počas vykonávania cvikov obrany zlyhá alebo sa nechá odohnať, je diskvalifikovaný.

Psi, ktorí nie sú psovodom ovládateľní, púšťajú rukáv až pri silnom ovplyvňovaní, sú diskvalifikovaní.

Odoberú sa dovtedy získané body v oddiele C obrana a do výkonnostného preukazu psa, sa zapíše „bez hodnotenia“ v odiele C. Body získané v oddieloch A a B sa zapisujú. Diskvalifikácia s uvedením povahovej slabosti musí byť zaznamenaná vo výkonnostnom preukaze.

Ukončenie

Keď pes pri cviku „Vystavenie a vyštekávanie“ opustí dva - krát figuranta predtým, než rozhodca vydá pokyn k opusteniu stredovej osi alebo ho nemožno vyslať k figurantovi, je posudzovanie oddielu C ukončené.

Keď pes pri cviku „Pokus o útek figuranta“ zostane ležať alebo do vzdialenosti cca 20 krokov úteku figuranta zadržaním a zákusom nezabráni, je posudzovanie oddielu C ukončené.

Keď pes pri cvikoch „Stráženia“ figuranta opustí pred pokynom rozhodcu k príchodu psovoda alebo ak dostane od psovoda povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

Zapíšu sa dovtedy získané body.

Vyhodnotenie

Pokiaľ pes v každom oddiele príslušného stupňa skúšky získa najmenej 70% možných bodov, je skúška hodnotená ako splnená.

Najvyšší počet bodov	Výborne	Veľmi dobre	Dobre	Uspokojivo	Nedostatočne
100	100 - 96	95 - 90	89 - 80	79 - 70	69 - 0
300	300 - 286	285 - 270	269 - 240	239 - 210	209 - 0
200 (FH)	200 - 192	191 - 180	179 - 160	159 - 140	139 - 0

Výkonnostné tituly

Na žiadosť psovoda u svojej národnej organizácie, je priznávaný FCI titul „Medzinárodného šampióna vo výkone“. K tomu je nutné získať dva CACITY alebo Rezervné CACITY. Tieto musia mať medzi sebou odstup najmenej jedného roka a jedného dňa a musia byť získané v dvoch rôznych krajinách od dvoch rôznych rozhodcov. Podmienkou je rovnako hodnotenie na medzinárodnej výstave najmenej „Veľmi dobre“. Získanie CACITu a Rezervného CACITu je možné na súťažiach, ktoré k ich zadaniu získali oprávnenie z FCI.

K CACITovej súťaži musia byť pozvané všetky národné organizácie. Takúto súťaž musia posudzovať najmenej dvaja rozhodcovia, z nich najmenej jeden musí byť z inej národnej organizácie. Udelenie sa vykonáva na návrh rozhodcov. Pre

udelenie CACITu alebo rezervného CACITu môžu byť navrhnutí len psi, ktorí splnili stupeň IPO 3 s výsledkom „Výborným“ alebo „Veľmi dobrým“ a sú uvedení na zozname FCI neloveckých pracovných plemien psov. Zadanie nie je automaticky viazané na dosiahnutie príslušného hodnotenia.

Titul „Národný šampión vo výkone“ sa udeľuje podľa smerníc jednotlivých národných organizácií.

Výkonnostný preukaz psa

Výkonnostný preukaz psa je povinný pre každého zúčastneného psa. Jeho vydanie vykonáva príslušná národná organizácia podľa vlastných predpisov. Musí byť jasné, že pre jedného psa bol vyhotovený iba jeden výkonnostný preukaz. Zodpovednosť preberá národná organizácia. Každý výsledok skúšky sa zapisuje do výkonnostného preukazu psa, tento podpisuje a kontroluje rozhodca a rovnako vedúci skúšok.

Povinné ručenie

Majiteľ psa zodpovedá za všetky škody na osobách a veciach spôsobené jeho psom. Z tohoto dôvodu musí byť ako držiteľ psa proti týmto následkom poistený. Za prípadné úrazy v priebehu celej skúškovej akcie ručí psovod za seba aj svojho psa. Pokyny dané rozhodcom, prípadne usporiadateľom, psovod plní dobrovoľne a na vlastné nebezpečie. Potvrdenie o úradne nariadenom očkovaní (očkovací preukaz) je nutné pred začiatkom skúšky na požiadanie predložiť príslušnému rozhodcovi, prípadne vedúcemu skúšok.

Športový komisár

Jednotlivé národné zväzy môžu kontrolovať vykonávanie skúškových akcií. K tomuto účelu poverujú odborne spôsobilé osoby, ktorých úlohou je kontrolovať dodržiavanie skúšobného poriadku a riadny priebeh skúšok.

Práca figuranta

A) Predpoklady pre vykonávanie figurantskej práce v oddiele „C“

1. Dbať na spôsob posudzovania a smerníc, týkajúcich sa figurantskej práce, uvedenej v skúšobnom poriadku.
2. V deň skúšok sa stáva figurant v oddiele „C“ asistentom rozhodcu.
3. S ohľadom na osobnú istotu, ako aj z dôvodov bezpečnosti – právnych, musí byť figurant pri výcviku, ako aj pri skúškach a súťažiach, vždy vybavený ochranným oblekom (nohavicami, rukávom, prípadne vestou, suspensorom a rukavicami).
4. Obuv figuranta musí zodpovedať poveternostným podmienkam, musí byť pevná a protišmyková.
5. Pred začatím oddielu „C“ je figurant poučený rozhodcom. Svoju činnosť vykonáva podľa pokynov rozhodcu.
6. Pri odzbrojovaní – prehliadke sa figurant riadi pokynmi psovoda, pokiaľ je toto vyžadované skúšobným poriadkom. Na začiatku bočného alebo zadného doprodu musí umožniť psovodovi so psom zaujatie základného postoja.
7. Pri skúškach môže byť pracované s jedným figurantom. Pri akciách presahujúcich rámec kraja, ako sú výberové súťaže, majstrovstvá, atď., musia byť vždy použité najmenej dvaja figuranti. Pri všetkých akciách môže byť použitý figurant bez ohľadu na to, či žije so psovodom v spoločnej domácnosti.

B) Základné pravidlá figurantskej práce pri skúškach

1. Všeobecne:

V rámci skúšok má byť rozhodcom posúdený stav vycvičenosti a podľa možnosti aj kvalita predvádzaného psa (napr. pudové vlohy, sebaistota, odolnosť a ovládateľnosť). Rozhodca v priebehu skúšok môže objektívne posúdiť to, čo zvukovo alebo pohybovo zistí. Tento aspekt, predovšetkým ale skutočnosť športového

charakteru skúšok (t.j. podľa možností rovnaké podmienky pre všetkých účastníkov) vyžaduje, aby figurantská práca vytvárala pre rozhodcu široký, jednostranný obraz. Nesmie byť preto ponechané na ľubovôli figuranta ako bude oddiel „C“ vykonávať. Tým viac musí dodržiavať množstvo pravidiel. Pri skúškach rozhodca posudzuje v rámci jednotlivých výkonov najdôležitejšie kritéria oddielu „C“. To sú pudové vlohy, sebaistota, schopnosť zaťaženia organizmu a ovládateľnosť. Z tohoto dôvodu je treba tiež hodnotiť kvalitu „zákusu“ predvedeného psa. Preto tiež musí pes, u ktorého má byť hodnotená kvalita „zákusu“, dostať možnosť sa dobre „zakusnúť“, lebo ak má byť hodnotená schopnosť zaťaženia organizmu psa, aby toto „zaťaženie“ bolo vyvolané zodpovedajúcim nástupom figuranta. Vyvinutie mimoriadnej snahy o udržanie rovnako vykonávanej figurantskej práce všetkým, je predpokladom možnosti dobrého posúdenia.

2. „Vystavenie a vyštekávanie“ (stupne skúšok 1 – 3)
Figurant stojí, pre psovoda a psa nevidený v príslušnom úkryte, s ľahko pokrčenou rukou v ochrannom rukáve. Nehýbe sa, ani nezaujíma pre psa dráždivý postoj. Ochranný rukáv mu slúži k ochrane tela. Pri „vystavení a vyštekávaní“ pozoruje figurant psa, akékoľvek dráždivé, či pomocné pohyby, sú neprípustné. Obušok drží bokom, smerom dole. Na nárazy alebo zákusy psa, nesmie byť reagované obrannými pohybmi.
3. „Pokus o útek figuranta“ (stupne skúšok 1 – 3)
Po cviku „vystavenie a vyštekávanie“, na pokyn psovoda, vychádza figurant normálnym krokom z úkrytu a postaví sa na miesto určené rozhodcom (označené východisko útoku). Postoj figuranta musí dať psovodovi možnosť odložiť psa vo vzdialenosti piatich krokov na príslušnom mieste bočne smerom k jeho rukávu. Pre psovoda musí byť zrejмый smer úteku. Na pokyn rozhodcu sa dá figurant okamžite do rýchleho behu priamym smerom, nie aby

utekal prehnane rýchlo, či nekontrolovane. Nepohybuje ani dodatočne rukávom, pes si musí sám nájsť optimálnu možnosť zákusu. V žiadnom prípade sa figurant behom úteku neobracia k psovi, toho môže pozorovať len úkosom. Neodťahuje rukáv. Potom, čo sa pes zahryzne beží ďalej, ochranný rukáv si tesne pritiahne k telu. Vzdialenosť úteku je stanovená rozhodcom. Figurant sa zastaví na pokyn rozhodcu. Ak je figurantom vykonávaný útek odpovedajúci dynamikou, má rozhodca optimálnu možnosť k posudzovaniu. Akékoľvek pomocné pohyby figuranta, ako prehnané ponúkajú ochranného rukávu pred zákusom, výhražné zvolania, či úderý obuškom o nohavice pred alebo v priebehu úteku, povoľovanie rukávu po zákuse, zmena rýchlosti úteku, ukončenie úteku bez povelu, atď., sú neprípustné.

Ukončenie cviku – vid' bod 8. (platí pre všetky cviky)

4. „Obrana psa pri strážení“ (stupne skúšok 1 –3) Po strážení podnikne figurant na pokyn rozhodcu útok na psa. Obušok použije k výhražným pohybom nad ochranným rukávom, bez toho, aby psa udrel. V rovnakej chvíli bez toho, aby došlo k pohybu ochranným rukávom, pes na neho odpovedajúcou silou zaútočí. Ochranný rukáv je stále držaný tesne na tele. Akonáhle sa pes zahryzne, je figurantom v pohybe premiestnený bočne a v priamom smere začína fáza odolnosti psa. Všetkých psov musí figurant presunúť do rovnakého smeru. Rozhodca sa musí postaviť tak, aby mohol pri všetkých psoch posúdiť útok, odolnosť, zákus, pustenie a stráženie. Tlačenie psa smerom k psovodovi je neprípustné. Úderý obuškom sú smerované na stehná, či chrbát psa. Sila týchto úderov musí byť preto pre všetkých psov rovnaká. Prvý úder nasleduje po 4 –5-tich krokoch, druhý úder po ďalších 4 –5-tich krokoch. Po druhom údere nasledujú ďalšie výhražné pohyby obuškom bez úderov. Doba trvania zákusu určuje rozhodca. Na jeho pokyn sa

figurant zastaví a prestane so psom bojovať. Ak je útok na psa vykonaný zodpovedajúcou dynamikou, má rozhodca optimálne podmienky k posudzovaniu. Akékoľvek pomocné pohyby figuranta, ako ponúkanie rukávu pred zákusom, výhražné zvolania, či údery obuškom o nohavice pred alebo v priebehu útoku, povoľovanie rukávu po zákuse v priebehu časti odolnosti, rôzna intenzita boja so psom a úderov, ukončením boja pri nedostatku odolnosti psa bez povelu, atď., sú neprípustné.

Ukončenie cviku – vid' bod 8. (platí pre všetky cviky)

5. „Doprovod zo zadu“ (stupne skúšok 2 +3)

Na pokyn psovoda ide figurant asi 30 krokov normálnou chôdzou. Priebeh doprovodu určuje rozhodca. V priebehu doprovodu sa musí figurant zdržať akýchkoľvek trhavých pohybov. Obušok aj ochranný rukáv musí držať tak, aby nevytvárali pre psa dráždivý podnet. Najmä obušok musí byť nesený ukrytý. U všetkých psov ide figurant rovnakým rýchlostným tempom.

6. „Prepad psa pri doprovode“ (stupne skúšok 2+3)

Na pokyn rozhodcu nasleduje z pohybu prepád psa figurantom. Je vykonaný rýchlym otočením na ľavú alebo pravú stranu útokom proti psovi. Obuškom robí výhražné pohyby nad ochranným rukávom, ktorý má v smere behu pritisnutý k telu. Je nutné vyvarovať sa akýchkoľvek pohybov ochranným rukávom. Akonáhle sa pes zakúsne, je figurantom v pohybe presunutý bočne a v priamom smere začína fáza odolnosti psa. Všetkých psov musí figurant presúvať do rovnakého smeru. Rozhodca sa musí postaviť tak, aby mohol u všetkých psov posúdiť útok, odolnosť, zákus, pustenie a stráženie. Tlačenie psa smerom k psovodovi je neprípustné. Dobu trvania zákusu určuje rozhodca. Na jeho pokyn sa figurant zastaví a prestane so psom bojovať. Ak je útok na psa vykonaný s zodpovedajúcou dynamikou, má rozhodca optimálne podmienky k posudzovaniu. Akékoľvek pomocné pohyby

figuranta ako úhybné pohyby alebo ponúkanie rukávu pred zákusom, výhražné zvolania či údery obuškom o nohavice pred alebo v priebehu útoku, rôzna intenzita útoku, ukončenie boja pri nedostatku odolnosti psa bez povelu, atď., sú neprípustné.

Ukončenie cviku – vid' bod 8. (platí pre všetky cviky).

7. „Útok na psa z pohybu“ (stupne skúšok 1 – 3)

Na pokyn rozhodcu opustí figurant jemu určený úkryt a prejde normálnym krokom (pri stupni 1), behom (pri stupni skúšky 2+3) príslušný priestor až k myslenej stredovej osi.

Ďalej figurant:

- prejde z normálneho kroku do behu a zaútočí čelne krikom a výhražnými pohybmi obuškom na psovoda a psa (skúškový stupeň 1)
- bez toho, aby beh prerušil, zaútočí čelne krikom a výhražnými pohybmi obuškom na psovoda a psa (skúškové stupne 2+3)

Pes musí byť zachytený na ochranný rukáv bez toho, aby sa figurant zastavil. Pri stretnutí so psom, pokiaľ je to potrebné, môže sa figurant natočiť telom tak, aby zachytil skok (útok) psa. V žiadnom prípade nesmie byť pes obehnutý. Akonáhle sa pes zakúsne, je figurantom presunutý bočne a v priamom smere začína fáza odolnosti psa. Každopádne nesmie dôjsť k prevráteniu psa. Všetkých psov musí figurant presunúť do rovnakého smeru. Rozhodca sa musí postaviť tak, aby mohol u všetkých psov posúdiť útok, odolnosť, zákus, pustenie a stráženie. Tlačenie psa smerom k psovodovi je neprípustné. Dobu trvania zákusu určuje rozhodca. Na jeho pokyn sa figurant zastaví a prestane so psom bojovať. Ak je útok na psa spravený zodpovedajúcou dynamikou, má rozhodca optimálne podmienky k posudzovaniu. Akékoľvek pomocné pohyby figuranta, ako zmena tempa útoku, prevzatie psa na ochranný rukáv v zastavení, úhybné pohyby pred zákusom, obehnutie psa, ponúknutie

rukáva pred zákusom, povoľovanie rukáva po zákuse, rôzna intenzita bojovnosti, ukončenie boja pri nedostatku bojovnosti psa bez povelu, atď., sú neprípustné.

Ukončenie cviku – vid' bod 8. (platí pre všetky cviky)

8. Ukončenie cviku (platí pre všetky cviky)

Ukončenie všetkých cvikov obrany je nutné vykonávať tak, aby mohol rozhodca pozorovať spôsob zákusu, púšťanie a stráženie. Po ukončení cviku obrany musí odpor proti psovi ustať, figurant sa prestane pohybovať bez toho, aby zreteľne uvoľnil ochranný rukáv. Tento nie je ohnutý smerom hore, ale zostáva držaný tak, ako bol v predchádzajúcom cviku. Obušok je držaný smerom dole, bočne pozdĺž tela, aby nebol pre psa viditeľný. Za účelom púšťania nesmú byť figurantom vykonávané žiadne pomocné postoje. Po pustení udržuje figurant so psom zrakový kontakt, akékoľvek dráždivé či pomocné postoje rôznych druhov sú neprípustné. Aby mohol byť udržaný zrakový kontakt pri zastavení, môže sa figurant k pohybujúcemu sa psovi pomaly, netrhavými pohybmi otáčať.

9. Neistota a zlyhanie psa

Na psa, ktorý pri cvikoch obrany nezakúsne alebo zákus uvoľní a pustí, figurant ďalej útočí, pokiaľ cvik nie je rozhodcom ukončený. V tejto situácii nesmie figurant v žiadnom prípade poskytovať psovi pomoc alebo sám cvik ukončiť. Psi, ktorí nechcú púšťať, nesmú byť k tomuto nútení držaním obušku v príslušnej pozícii alebo jeho pohybovaním. Psi, ktorí pri strážení majú snahu figuranta opustiť, nesmú byť dráždivými pohybmi lákaní k zotrvaní. Pri všetkých cvikoch a ich častiach sa musí vždy figurant chovať aktívne podľa požiadaviek skúšobného poriadku. Pokiaľ pri strážení pes do figuranta narazí alebo ho kúsne, je nutné sa zdržať akýchkoľvek obranných pohybov.

Hodnotenie TSB (platí pre všetky stupne skúšok)

Hodnotenie TSB má vzhľadom k použiteľnosti psa k chovu vyjadriť jeho povahové vlohy. Hodnotenie TSB nemá žiadny vplyv na výsledok skúšky, prípadne poradie. Aby mohlo byť hodnotenie TSB vykonané, musí pes predviesť aspoň jeden cvik obrany so zákusom.

Hodnotením „výrazný“ (a), „pohotový“ (vh) a „nedostatočný“ (ng), sú hodnotené nasledujúce vlastnosti:

(T) pudové vlohy, (S) sebaistota a (B) schopnosť zaťaženia organizmu – odolnosť.

TSB „výrazný“ obdrží pes, ktorý preukáže:

Veľkú pracovnú pohotovosť, jasné pudové chovanie, cieľavedomú snahu k vykonaniu cvikov, sebaisté vystupovanie, neobmedzenú pozornosť a mimoriadne veľkú odolnosť.

TSB „pohotový“ obdrží pes, ktorý preukáže:

Obmedzenie v pracovnej pohotovosti, v pudovom chovaní, v sebaistote, v pozornosti a v odolnosti.

TSB „nedostatočný“ obdrží pes, ktorý preukáže:

Nedostatky v pracovnej pohotovosti, nedostatočné pudové chovanie, chýbajúca sebaistota a nedostatočná odolnosť.

V rámci SR

Hodnotenie TSB sa na území SR pri vlastných akciách neuskutočňuje.

Zvláštne ustanovenie

Národné organizácie sú oprávnené pre obvod svojej pôsobnosti upraviť, prípadne si rozšíriť všeobecnú časť týchto pokynov. Napríklad: pokyny k účasti, veterinárnym opatrením, opatrením na ochranu zvierat, zdravotným podmienkam. Rovnako tak môžu urobiť na základe zákonných opatrení v príslušnej krajine.

Zvukové povely sú dávané v materskom jazyku.

V rámci SR

Skúšky úspešne splnené do doby platnosti tohoto skúšobného poriadku sa plne uznávajú a musí byť na ne naviazané.

Majstrovstvá sveta

Platí ustanovenie „Záväzných pokynov“ pre vykonávanie rôznych druhov FCI Majstrovstvá sveta. Vydanie týchto „Záväzných pokynov“, ako aj ich pozmeňovanie prísluší komisii pre pracovnú kynológiu FCI.

IPO – 1

Delí sa na:	Oddiel A	100 bodov
	Oddiel B	100 bodov
	Oddiel C	100 bodov
	Celkom	300 bodov

IPO 1 oddiel „A“

Vlastná stopa, najmenej 300 krokov dlhá, 3 úseky, 2 lomy (cca 90 stupňov), 2 predmety psovoda, najmenej 20 minút stará, čas k vypracovaniu 15 min.

Sledovanie stopy	80 bodov
Predmety (10 + 10)	20 bodov
celkom	100 bodov

Všeobecné ustanovenia:

Rozhodca alebo osoba zodpovedná za úsek stôp, určí tvar stopy vzhľadom k priestoru, ktorý je k našľapaniu stôp určený. Predmety, prípadne lomy, nesmú byť na všetkých stopách položené v rovnakých vzdialenostiach od seba.

Začiatok (nášľap) stopy musí byť dobre označený štítkom, ktorý je v bezprostrednej blízkosti vľavo zastrčený do zeme.

Psovod (= kladač stopy) ukáže predmety pred našľapaním stopy rozhodcovi alebo osobe zodpovednej za úsek stôp. Použité môžu byť len predmety dobre nasiaknuté pachom (najmenej 30 min.). Psovod (=kladač stopy) sa zdrží krátko na nášľape a ide potom normálnym krokom v určenom smere. Rovnako lomy sú šľapané normálnym krokom, prvý predmet je položený najmenej po 100 krokoch na 1. alebo 2. úsek, druhý predmet na koniec stopy. Predmety musia byť položené na stopu za chôdze. Po položení posledného predmetu ide kladač ďalej ešte niekoľko krokov v priamom smere. V priebehu jednej stopy musia byť položené rozdielne predmety (napr. : koža, textil, drevo). Predmety môžu byť najviac 10 cm dlhé, 2-3 cm široké a 0,5 – 1 cm hrubé a nesmú sa svojou farbou podstatne líšiť od okolitého terénu. Počas šľapania stopy musí byť pes mimo dohľadu.

Rozhodca a sprevádzajúce osoby sa nesmú v priebehu práce psa zdržovať v priestore, v ktorom má dvojica (psovod a pes) právo stopu vyhľadávať (napr. nesmú psovoda predbiehať).

a) Zvukový povel : „hľadať“ alebo „stopa“

Zvukový povel pre hľadanie je povolený na začiatku stopy a po prvom predmete.

b) Vykonanie: Psovod si pripraví svojho psa pre prácu na stope. Pes môže hľadať buď voľne, alebo na 10 m dlhej šnúre. Stopovacia šnúra 10 m dlhá môže byť vedená cez chrbát psa, bočne, či medzi prednými alebo aj zadnými nohami psa. Môže byť upevnená priamo na obojok psa, ktorý nie je nastavený na sťahovanie alebo do miesta k tomu určenému na stopovacím postroji. Povolené sú hrudné alebo bederné postroje, bez prídavných remeňov. Na výzvu sa hlási psovod so svojím psom v základnom postoji rozhodcovi a oznámi mu, či pes predmety zdvíha, alebo označuje. Pred stopou, v priebehu uvádzania a pri celkovej práci na stope je nutné sa zdržať akéhokoľvek nátlaku na psa. Na pokyn rozhodcu je pes pomaly a kludne odvedený

na začiatok stopy a je na stopu uvedený. Na nášľape musí pes pach stopy usilovne, kľudne a nízkym nosom navetrať. Potom musí ďalej so záujmom sledovať priebeh stopy nízkym nosom a rovnomerným tempom. Psovod nasleduje svojho psa na konci stopovacej šnúry s odstupom 10 m. Rovnako pri voľnom sledovaní zachováva odstup 10 m od psa. Ak drží psovod stopovaciu šnúru v ruke, môže byť táto prevesená. Lomy musí pes vypracovávať s istotou. Po ich vypracovaní musí v rovnakom tempe pokračovať v sledovaní stopy. Akonáhle pes nájde predmet, musí ho bez ovplyvnenia psovodom ihneď zdvihnúť alebo presvedčivo označiť. Pri zdvíhaní môže s ním zostať stáť, alebo sedieť, alebo tiež s ním prísť ku psovodovi (tiež striedavo). Je chybné, pokiaľ pes so zdvihnutým predmetom ďalej na stope pokračuje alebo si s ním ľahne. Označovať môže v ľahu, sediac alebo postojacky (tiež striedavo). Pokiaľ pes predmet označil, položí psovod stopovaciu šnúru a ide k nemu. Zdvihnutím predmetu ukáže, že bol psom nájdený. Potom zdvihne stopovaciu šnúru a pokračuje so svojím psom na rovnakom mieste v sledovaní stopy. Po ukončení stopy sa nájdené predmety ukazujú rozhodcovi.

c) Hodnotenie: Pokiaľ je stopa vypracovávaná so záujmom, rovnomerne a presvedčivo a pes javí kladný vzťah k jej vyhľadávaniu, nie je rýchlosť postupu kritériom hodnotenia. Overovanie, pokiaľ pes stopu neopustí, nie je chybou. Chybné sledovanie, vysoký nos, vyprázdňovanie sa psa, overovanie v kruhoch na lomoch, dlhé, váhavé zdvíhanie predmetov, poskytovanie pomoci, označenie nepoloženého predmetu je postihované stratou bodov. Ak sa vzdiali psovod od stopy viac než na dĺžku stopovacej šnúry, je práca psa na stope ukončená. Ak opustí pes stopu a je psovodom zadržovaný, je psovod vyzvaný rozhodcom, aby psa nasledoval. Ak nie je táto výzva poslušnutá, je rozhodcom práca psa na stope ukončená. Ak nie je do 15 min. po uvedení psa na nášľap dosiahnutý koniec stopy, je práca

psa na stope rozhodcom taktiež ukončená. Získané body do ukončenia stopy sú zadané. Za nezdvihnuté a neoznačené predmety sa body nezadávajú. Striedavé zdvíhanie a označovanie predmetov na jednej stope je chybné. Platí spôsob hlásenia psovodom. Zdvihnutie alebo označenie na stope nepoloženého predmetu je hodnotené v rámci úseku. Rozdelenie bodov za sledovanie stopy na úsekoch musí zodpovedať ich dĺžke a stupňu obtiažnosti. Hodnotenie jednotlivých úsekov sa vykonáva známkami a bodmi. Ak nejaví pes o stopu záujem (dlhšie zotrvanie psa na rovnakom mieste bez snahy o hľadanie stopy), môže byť stopa ukončená, aj keď sa pes dosiaľ na stope nachádza.

IPO 1 oddiel „B“

Cvik 1: Ovládateľnosť bez vodidla	20 bodov
Cvik 2: Odloženie v sede za pochodu	10 bodov
Cvik 3: Odloženie v ľahu za pochodu s privolaním	10 bodov
Cvik 4: Aport voľný	10 bodov
Cvik 5: Aport skokom	15 bodov
Cvik 6: Aport šplhom	15 bodov
Cvik 7: Vysielanie vpred s odložením	10 bodov
Cvik 8: Odloženie dlhodobé	10 bodov
Celkom	100 bodov

Všeobecné ustanovenia:

Rozhodca dáva pokyn k začatiu každého cviku. Všetky ostatné výkony ako obraty, zastavenie, zmena spôsobu chôdze, atď., sa vykonávajú bez pokynu rozhodcu.

Zvukové povely sú uvedené v pokynoch. Sú to normálne vyslovované krátke povely. Môžu byť vyslovované v akomkoľvek jazyku, pre jednu a tú istú požadovanú činnosť, musia byť rovnaké. Ak nevykoná pes cvik alebo jeho časť ani na tretí zvukový povel, nie je tento cvik hodnotený. Miesto zvukového povelu pre privolanie môže byť použité meno psa. Použitie

mena psa spolu so zvukovým povelom pre privolanie je hodnotené ako druhý povel.

V základnom postoji sedí pes tesne pri ľavej nohe psovoda tak, aby lopatkou bol na úrovni kolien psovoda. Každý cvik začína a končí základným postojom. Záverečný základný postoj každého cviku je súčasne vstupným základným postojom pre nasledujúci cvik, pokiaľ nie je vyžadované premiestnenie psovoda so psom. Zaujatie základného postoja na začiatku cviku je povolené len jedenkrát.

Krátka pochvala je povolená len po ukončení cviku, zo základného postoja. Po jej vykonaní zaujíma psovod nový základný postoj. V každom prípade medzi pochvalou a začiatkom nového cviku musí byť zachovaná zreteľná prestávka (cca 3 sekundy).

Po zaujatí základného postoja nasleduje vykonanie cviku. Po najmenej 10-tich a najviac 15-tich krokoch dáva psovod psovi zvukový povel k jeho vykonaniu. Medzi „predsadnutím“ a povelom k „prisadnutiu“, ako aj pri príchode psovoda k odloženému psovi, musia byť zachované zreteľné prestávky (cca 3 sekundy). Psovod môže k svojmu psovi pristupovať spredu alebo zozadu.

Ovládateľnosť psa bez vodidla musí byť preukázaná i pri prechodoch k iným cvikom. Pri odchode psovoda pre činku ide pes s ním. Naskakovanie psa na psovoda a hranie sa so psom nie je dovolené. Obraty vykonáva psovod vľavo. Pri týchto cvikoch sa môže pes k nohe psovoda dostávať obchádzaním, alebo spredu, vždy však rovnakým spôsobom v priebehu celej skúšky. Po predsadnutí môže pes zaujať základný postoj pri nohe psovoda jeho obchádzaním alebo spredu. Avšak vždy rovnakým spôsobom v priebehu celej skúšky.

Prekážka má výšku 100 cm a šírku 150 cm. Šikmá stena pozostáva z dvoch v hornej časti spojených stien 150 cm širokých a 191 cm vysokých. V dolnej časti sú od seba obe steny vzdialené tak, aby celková výška prekážky bola 180 cm. Celá plocha šikmých stien musí byť potiahnutá nešmykľavým

materiálom. Steny sú v hornej polovici opatrené tromi latkami 24/48 mm. Všetci psi na jednej akcii musia používať rovnaké prekážky. Pri aportovacích cvikoch je dovolené použiť len drevené aportovacie činky (váha 650 g). Aportovacie činky pripravené usporiadateľom musia byť použité všetkými účastníkmi. Pri všetkých aportovacích cvikoch nie je povolené vopred dávať psovi aportovaciú činku do papule. Ak psovod zabudne vykonať niektorý cvik, je vyzvaný rozhodcom bez straty bodov k jeho vykonaniu.

1. Ovládateľnosť bez vodidla

20 bodov

- a) Zvukový povel: „k nohe“. Zvukový povel je psovodovi povolený len pri vykročení a pri zmene spôsobu chôdze.
- b) Vykonanie: Psovod so psom ide k rozhodcovi, psa posadí a podá mu hlásenie. Zo základného postoja musí pes na zvukový povel „k nohe“ psovoda pozorne, radostne a v priamom smere nasledovať. Musí sa vždy nachádzať pri ľavom boku psovoda, lopatkou vždy v úrovni kolien psovoda. Pri zastavení sa musí pes samostatne, rýchlo a v priamom smere posadiť. Na začiatku cviku ide psovod so svojím psom bez zastavenia 50 krokov priamym smerom, po obrate čelom vzad a ďalších 10-tich až 15-tich krokoch vykoná poklus a pomalú chôdzu (vždy najmenej 10 krokov). Prechod z poklusu do pomalej chôdze musí byť vykonávaný bez medzikrokov. Jednotlivé zmeny spôsobu chôdze sa musia od seba zreteľne odlišovať rýchlosťou vykonania. V normálnej chôdzi sa vykonáva najmenej po jednom obrate vpravo, vľavo a čelom vzad. Taktiež v normálnej chôdzi sa vykoná minimálne jedno zastavenie. Počas prvej chôdze psovoda priamym smerom je v časovom odstupe 5-tich sekúnd dvakrát vystrelené (kaliber 6-9 mm) zo vzdialenosti najmenej 15 krokov od psa. Pes sa k výstrelom musí zachovať ľahostajne. Ku koncu cviku na pokyn rozhodcu

prechádza psovod so psom skupinou najmenej štyroch pohybujúcich sa osôb. Psovod so svojim psom obchádza jednu osobu sprava a jednu osobu zľava a najmenej jeden krát sa v skupine zastaví. Je na rozhodcovi, či si nechá cvik opakovať. Po odchode zo skupiny zaujme psovod so psom základný postoj

- c) Hodnotenie: Predbiehanie, vychyľovanie sa psa do strán, zaostávanie psa, dodatočné zvukové povely, pomoc telom, nepozornosť, prekážanie alebo obťažovanie psovoda psom je hodnotené stratou bodov.

2. Odloženie v sede za pochodu 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelom: „k nohe“, „sadni“
b) Vykonanie: Psovod so psom vykročí zo základného postoja v priamom smere. Po 10-tich až 15-tich krokoch si pes na zvukový povel „sadni“ rýchlo a v priamom smere sadne bez toho, aby psovod prerušil alebo menil spôsob chôdze, alebo sa obzeral. Po ďalších asi 30-tich krokoch sa psovod zastaví a ihneď sa otočí k svojmu psovi. Na pokyn rozhodcu ide psovod späť a postaví sa ku psovi.
c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, pomalé sadanie, nekludné a nepozorné odloženie v sede sú hodnotené stratou bodov. Ak si pes namiesto sadnutia ľahne alebo zostane stáť, je mu odobratých 5 bodov.

3. Odloženie v ľahu za pochodu s privolaním 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelom: „k nohe“, „ľahni“, „ku mne“, „k nohe“
b) Vykonanie: psovod so psom vykročí zo základného postoja v priamom smere. Po 10 - tich až 15 – tich krokoch pes na zvukový povel „ľahni“, rýchlo a v priamom smere zaľahne, bez toho, aby psovod prerušil alebo zmenil spôsob chôdze, alebo sa obzrel. Po ďalších asi 30-tich krokoch v priamom smere sa psovod zastaví a ihneď sa otočí ku psovi. Na

pokyn rozhodcu povelom „ku mne“ alebo menom psa si psovod privolá psa k sebe. Pes má pribehnúť radostne, rýchlo, priamym smerom tesne a priamo sa posadiť pred psovoda. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vedľa svojho psovoda.

- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, pomalé zaľahnutie, nekludné odloženie, pomalé prichádzanie, poprípade váhanie s príchodom, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Ak si pes namiesto ľahnutia sadne alebo zostane stáť, je mu odobratých 5 bodov.

4. Aport voľný 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelom „aport alebo prines“, „pusti“, „k nohe“
b) Vykonanie: Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 650 g) do vzdialenosti asi 10-tich krokov. Zvukový povel k prineseniu dáva až keď ap. činka kľudne leží. Pes kľudne sedí vedľa psovoda a musí na zvukový povel „Aport“ rýchlo a priamym smerom dobehnúť k ap. činke, ihneď ju uchopiť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá tesne a priamo pred psovoda a drží kľudne ap. činku v papuli tak dlho, pokiaľ mu ju psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povelom „pusti“ odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pravej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo, vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.
c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní základného postoja, pomalý beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalé prinesenie, pustenie ap. činky, hranie sa s ap. činkou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Rovnako stratou bodov je hodnotené odhodenie ap. činky na príliš krátku vzdialenosť, ako aj pomoc psovoda, aj

keď neopustí stanovište. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes neprinesie ap. činku, je cvik hodnotený 0 bodmi.

5. Aport skokom (100 cm) 15 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „vpred alebo hop“, „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“.
- b) Vykonanie: Psovod zaujme so psom základný postoj najmenej 5 krokov pred prekážkou. Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 650g) cez 100 cm vysokú prekážku. Zvukový povel k preskoku dáva až keď ap. činka kľudne leží. Pes, ktorý kľudne a nepripútaný sedí vedľa psovoda, musí na zvukový povel „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ musí byť daný v priebehu preskoku) skokom prekonať prekážku, rýchlo a priamym smerom dobehnúť k ap. činke, ihneď ju uchopiť, skokom prekonať prekážku späť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá tesne a priamo pred psovoda a drží kľudne ap. činku v papuli tak dlho, kým mu psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povlom „pust“ ap. činku odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pravej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo, vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.
- c) Hodnotenie: Chyby v o vykonaní základného postoja, pomalý beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalé prinesenie, pustenie ap. činky, hranie sa s ap. činkou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Ak sa pes dotkne pri skoku prekážky, môže mu byť odobratý 1 bod pri každom skoku, pri odraze o prekážku až 2 body.

Tabuľka hodnotenia

Skok tam	Prinesenie ap. činky	Skok späť
5 bodov	5 bodov	5 bodov

Čiastočné hodnotenie cviku je možné len vtedy, keď z jeho troch častí (skok tam - prinesenie ap. činky – skok späť) sú najmenej dve časti vykonané.

- ✓ Bez závady vykonané skoky a prinesenie ap. činky 15 bod
- ✓ Skok tam alebo späť nevykonaný, ap. činka bez závady prinesená 10 bod
- ✓ Skoky tam a späť vykonané bez závady, ap. činka neprinesená 10 bod

Ak je ap. činka po odhodení veľmi nabok alebo je ťažko viditeľná, môže psovod bez straty bodov po požiadaní rozhodcu a na jeho priamy pokyn odhodenie ap. činky zopakovať. Pes zostáva sedieť. Pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište je hodnotená stratou bodov. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne.

6. Aport šplhom (šikmá stena 180 cm) 15 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „vpred alebo hop“, „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“.
- b) Vykonanie: Psovod zaujme so psom základný postoj najmenej 5 krokov pred šikmou stenou. Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 650 g) cez šikmú stenu. Pes, ktorý kľudne a nepripútaný sedí vedľa psovoda, musí na zvukový povel „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ musí byť daný v priebehu prekonania šikmej steny) prekonať šplhom šikmú stenu, rýchlo a priamym smerom dobehnúť k ap. činke, ihneď ju zobrať, s ap. činkou šplhom prekonať šikmú stenu späť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá priamo pred psovoda a drží ap. činku v papuli tak dlho, kým mu psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povlom „pust“ ap. činku odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pravej pripaženej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.

c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní základného postoja, pomalý šplh a beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalý spätný šplh, pustenie ap. činky, hranie sa s ňou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov.

Tabuľka hodnotenia

Šplh tam	Prinesenie ap. činky	Šplh späť
5 bodov	5 bodov	5 bodov

Čiastočné hodnotenie cviku je možné len pokiaľ z jeho troch častí (šplh tam - prinesenie ap. činky - šplh späť) sú najmenej dve časti vykonané.

- Bez závady vykonané šplhy a prinesenie ap. činky 15 b
- Šplh tam alebo späť nevykonaný, ap. činka bez závady prinesená 10 b
- Šplhy tam a späť vykonané bez závady, ap. činka neprinesená 10 b

Ak je ap. činka po odhodení veľmi na boku alebo je ťažko viditeľná, môže psovod bez straty bodov po požiadaní rozhodcu a na jeho priamy pokyn odhodenie ap. činky zopakovať. Pes zostáva sedieť. Pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište je hodnotená stratou bodov. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne.

7. Vysielanie vpred s odložením 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „vpred“, „lahni“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Zo základného postoja ide psovod s nepripútaným psom priamo v prikázanom smere. Po 10 až 15 krokoch dáva psovi zvukový povel „vpred“ so súčasným jediným pokynom rukou a sám zostane stáť. Po tomto zvukovom a pokynovom povel sa pes prikázaným smerom rýchlo a priamo vzdiali najmenej 30 krokov od psovoda. Na pokyn rozhodcu dá psovod psovi zvukový povel „lahni“, na ktorý musí pes ihneď zaľahnúť. Psovod môže ponechať

zdvihnutú ruku v smere prikázaného vyslania psa až do jeho ľahnutia. Na pokyn rozhodcu ide psovod k psovi a postaví sa k jeho pravej strane. Po asi 3 sekundách, na pokyn rozhodcu, dáva psovod psovi zvukový povel „sadni“, na ktorý sa musí pes rýchlo a priamo posadiť.

- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, nasledovanie psa psovodom po jeho vybehnutí, pomalý beh psa vpred, silné odbočenie zo smeru, krátka vzdialenosť, váhavé alebo predčasné ľahnutie psa, nekludné odloženie, prípadné predčasné postavenie sa psa pri príchode psovoda (zmena polohy) sú hodnotené stratovými bodmi.

8. Odloženie dlhodobé 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel „lahni“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Pred začatím cviku oddielu B iného psa, odloží psovod psa zvukovým povelom „lahni“ na miesto určené rozhodcom, nesmie u neho nechať vodidlo ani akýkoľvek iný predmet. Psovod potom odchádza cvičebným priestorom bez obzretia, najmenej 30 krokov od psa a zostáva v jeho dohľade, obrátený chrbtom k nemu, kľudne stáť. Po dobu vykonávania cvikov 1 až 6 iným psom, musí pes, bez ovplyvňovania psovodom kľudne ležať. Na pokyn rozhodcu ide psovod ku psovi a postaví sa k jeho pravej strane. Po asi 3 sekundách, na pokyn rozhodcu, dáva psovod psovi zvukový povel „sadni“, na ktorý sa musí pes rýchlo a priamo posadiť.
- c) Hodnotenie: Nekludné chovanie sa psovoda, ako aj iná skrytá pomoc psovi, nekludné odloženie, prípadne predčasné postavenie sa psa pri príchode psovoda (zmena polohy), je hodnotená stratovými bodmi. Čiastočné hodnotenie cviku je možné, pokiaľ pes vstane alebo si sadne bez toho, aby opustil miesto odloženia. Ak opustí pes miesto odloženia viac než 3 m pred ukončením cviku 3 iného psa, je cvik hodnotený 0. Ak opustí pes miesto odloženia neskôr,

obdrží dielčie hodnotenie. Ak pri príchode psovoda ide pes k nemu, nasleduje strata až 3 bodov.

IPO 1 ODDIEL „C“

Cvik 1:	Vyhľadanie figuranta	5 bodov
Cvik 2:	Vystavenie a vyštekávanie	10 bodov
Cvik 3:	Pokus o útek figuranta	20 bodov
Cvik 4:	Obrana psa pri strážení	35 bodov
Cvik 5:	Útok na psa z pohybu	30 bodov
celkom		100 bodov

Všeobecné ustanovenia:

Po dlhších stranách vhodného priestoru je rozostavených 6 úkrytov (3 úkryty po každej strane – vid' nákres). Potrebné značenia musia byť pre psovoda, rozhodcu a figuranta dobre viditeľné. Figurant musí byť vybavený ochranným odevom, rukávom a obuškom. Rukáv musí byť vybavený ochrannou vrstvou, na ktorej je našitá juta prírodnej farby. Ak je treba, aby mohol figurant psa neustále sledovať, nemusí stáť bezpodmienečne úplne bez pohnutia. Nesmie ale robiť žiadne výhražné pohyby. Ochranným rukávom si chráni svoje telo. Je nechané na psovodovi, akým spôsobom odoberá figurantovi obušok. (vid' Všeobecná časť - práca figuranta). Vo všetkých stupňoch skúšok môže byť pracované s jedným figurantom.

Pre všetkých psovodov príslušného výcvikového stupňa skúšok musí byť použitý rovnaký figurant. Psi, ktorí nie sú psovodom ovládateľní, púšťajú rukáv až pri silnom ovplyvňovaní (odtrhnutí) psovodom, sú diskvalifikovaní, nevykonáva sa hodnotenie TSB. Pri psoch, ktorí pri cvikoch obrany zlyhajú alebo sa nechajú odohnať, je nutné psa diskvalifikovať. V oddiele C dosiahnuté body nenapísať, ale vykonať hodnotenie TSB. Zvukový povel pre púšťanie je dovolený aj pri všetkých cvikoch obrany len raz.

Hodnotenie pre púšťanie (stratové body):

váhavé púšťanie	1zvukový povel naviac – okamžité pustenie	1zvukový povel naviac – váhové pustenie	2zvukový povel naviac – okamžité pustenie	2zvukový povel naviac – váhové pustenie	nepustené po 2. zvuk. povel naviac
0,5-3,0	3,0	3,5-6,0	6,0	6,5-9,0	diskvalif.

1. Vyhľadanie figuranta

5 bodov

- Po jednom zvukovom povelom: „revír“, „ku mne“(zvukový povel „ku mne“ môže byť spojený s menom psa)
- Vykonanie: Figurant je ukrytý v poslednom úkryte tak, aby nebol pre psa viditeľný. Psovod so psom sa postaví na stanovište medzi štvrtým a piatym úkrytom, aby mohol psa vyslať do dvoch strán. Vykonávanie oddielu C začína na pokyn rozhodcu. Na krátky zvukový povel „revír“ a pokynový povel pravou alebo ľavou rukou, ktorý môže byť opakovaný, musí pes vybehnúť od psovoda rýchlo a cieľavedome k piatemu úkrytu a ten obehnúť. Akonáhle pes úkryt obehne, zavolá ho psovod zvukovým povelom „ku mne“ (ten môže byť spojený s menom psa) k sebe a za pohybu ho vysiela ďalším zvukovým povelom „revír“ k úkrytu, kde je ukrytý figurant. Psovod po dobu vyhľadávania sa pohybuje normálnym krokom po pomyslenej stredovej osi prehľadávaného priestoru, ktorú nesmie opustiť. Pes musí byť vždy pred psovodom. Akonáhle príde pes k úkrytu figuranta, musí psovod zostať stáť, ďalšie zvukové a pohybové povely nie sú povolené.
- Hodnotenie: Nedostatky v ovládateľnosti, tesnom a cieľavedomom obehnutí úkrytu sú hodnotené stratovými bodmi.

2. Vystavenie a vyštekávanie

10 bodov

- a) Jeden zvukový povel: „k nohe“.
- b) Vykonanie: Pes musí figuranta pozorne vystaviť a vytrvalo vyštekávať. Nesmie na figuranta skákať, dotýkať sa ho, ani ho hrýzť. Na pokyn rozhodcu po cca 20-tich sekundách vyštekávania ide psovod do vzdialenosti 5-tich krokov od úkrytu za štekajúceho psa. Na ďalší pokyn rozhodcu odvolá si psa k nohe a postaví sa s ním do základného postoja.
- c) Hodnotenie: Nedostatky v nepretržitom a nepresvedčivom vyštekávaní a pozornom vystavovaní (až do samotného vydania zvukového повелу psovodom), ktoré nie je ovplyvňované prítomným rozhodcom alebo prichádzajúcim psovodom sú hodnotené stratovými bodmi. Za neprerušované štekávanie je zadaných 5 bodov. Pokiaľ pes šteká slabo sú zrazené 2 body. Ak zostane pes, ktorý nešteká, pozorne a aktívne strážiť figuranta, je zrazených 5 bodov. Pri ľahkých dotykoch (nárazoch) psa do figuranta sa zrážajú až 2 body, pri zákuse až 9 bodov. Ak opustí pes figuranta predtým, než vydá rozhodca psovodovi pokyn k opusteniu stredovej pomyslenej osi, môže ho psovod ešte raz vyslať k figurantovi. Ak zostane potom pes pri figurantovi, môže sa v oddiele C pokračovať, cvik vystavenia a vyštekávania je ale hodnotený nedostatočne. Pokiaľ nemožno psa znovu vyslať alebo opustí figuranta znovu, je posudzovanie v oddiele C ukončené. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi alebo ak príde k nemu pred povelom, nasleduje čiastočné hodnotenie v rámci nedostatočnej známky.

3. Pokus o útek figuranta

20 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu: „k nohe“, „ľahni“, „pust“.
- b) Vykonanie: Na pokyn rozhodcu vyzve psovod figuranta k opusteniu úkrytu. Miesto, kde sa má postaviť, je označené. Na pokyn rozhodcu potom odíde psovod so psom na určené

miesto k jeho odloženiu. Vzdialenosť medzi figurantom a psom musí byť 5 krokov. Psovod zanechá ležiaceho psa strážiť figuranta a odchádza do úkrytu tak, aby odtiaľ mohol pozorovať psa, figuranta a rozhodcu. Na pokyn rozhodcu sa figurant pokúsi o útek. Bez váhania musí pes samostatne, energickým a silným zákusom úteku zabrániť. Pritom môže zahryznúť len do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodcu zostáva figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať samostatne psovod, v príslušnom časovom odstupe, jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom zvukovom povelu, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov k pusteniu. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. Pri dávaní zvukového повелу „pust“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po púšťaní musí pes zostať tesne pri figurantovi a pozorne ho strážiť.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchla a energická reakcia psa na utekajúceho figuranta a jeho nasledovanie ukončené presvedčivým zadržaním s plným kľudným zákusom až do pustenja, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak zostane pes ležať alebo do vzdialenosti cca 20-tich krokov úteku figuranta zadržaním a zákusom nezabráni, je posudzovanie oddielu C ukončené. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak stráži pes figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca veľmi neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak pes figuranta opustí alebo ak dostane od psovoda zvukový povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

4. Obrana psa pri strážení

35 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu „pust“ , „k nohe alebo sadni“.
- b) Vykonanie: Po strážení figuranta psom, ktoré trvá asi 5 sekúnd, na pokyn rozhodcu podnikne figurant útok na psa. Bez ovplyvňovania psovodom sa musí pes energickým a silným zákusom ubrániť. Pes sa pritom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Akonáhle sa pes zakúsne, dostáva 2 údery obuškom. Sú povolené údery len na stehná a chrbát psa. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre púšťanie môže dať psovod v príslušnom časovom odstupe samostatne jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povelu, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V dobe vydania povelu „pust“ musí psovod kľudne stáť, bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí zostať pes pri figurantovi a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psovod normálnym krokom priamym smerom ku psovi a zvukovým povelom „k nohe alebo sadni“ zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi neodoberá.
- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenía, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný, alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak pes stráži figuranta veľmi nepozorne, alebo je jeho práca veľmi neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom rozhodcu k príchodu psovoda, alebo ak dostane od psovoda

zvukový povel aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

5. Útok na psa z pohybu

30 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu: „sadni“, „drž“, „pust“, „k nohe alebo sadni“, „k nohe“ .
- b) Vykonanie: Psovod so psom sa postaví na označené miesto v úrovni prvého úkrytu na pomyslenej stredovej osi priestoru. Psa môže pridržiavať rukou za obojek, nesmie ho však nijako ovplyvňovať. Na pokyn rozhodcu vystúpi figurant vybavený obuškom z úkrytu a ide normálnym krokom k stredovej osi priestoru. Tu sa otočí k psovodovi a psovi a krikom s výhražnými pohybmi na nich v behu zaútočí. Akonáhle sa priblíži k psovodovi a psovi na vzdialenosť 30 – 40 krokov, psovod psa na pokyn rozhodcu vysiela k obrane zvukovým povelom „drž“. Pes musí útoku energickým a silným zákusom zabrániť. Zákus musí byť vedený len do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmie opustiť stanovište. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať psovod samostatne v príslušnom časovom odstupe jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povelu, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V dobe vydania povelu „pust“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí zostať pes pri figurantovi, a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psovod normálnym krokom priamym smerom k psovi a zvukovým povelom „k nohe alebo sadni“ zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi odoberá. Nasleduje bočný doprovod figuranta k rozhodcovi na vzdialenosť asi 20-tich krokov. Jeden zvukový povel „k nohe“ je povolený. Pes ide po pravej strane figuranta, takže sa nachádza medzi

figurantom a psovodom. Počas doprovodu musí pes figuranta pozorne strážiť, nesmie na neho vyskakovať, ani ho napádať. Pred rozhodcom sa táto skupinka zastaví, pes si sadne, psovod na pokyn rozhodcu pripevní psa na vodidlo.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: Rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenía, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak stráži pes figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca značne neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak pes figuranta nestráži, aj keď pri ňom zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom rozhodcu k príchodu psovoda alebo obdrží od psovoda zvukový povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

IPO - 2

delí sa na:	Oddiel A	100 bodov
	Oddiel B	100 bodov
	Oddiel C	100 bodov
	spolu	300 bodov

IPO 2 ODDIEL „A“

Cudzia stopa, najmenej 400 krokov dlhá, 3 úseky, 2 lomy (cca 90°), 2 predmety, najmenej 30 min. stará, čas k vypracovaniu 15 min. Sledovanie stopy 80 bodov, Predmety (10 + 10) 20 bodov. Celkom 100 bodov.

Všeobecné ustanovenia:

Rozhodca alebo osoba zodpovedná za úsek stôp, určí tvar stopy vzhľadom k priestoru, ktorý je k našľapaniu stôp určený. Predmety, prípadne lomy, nesmú byť na všetkých stopách položené v rovnakých vzdialenostiach od seba. Začiatok (nášľap) stopy musí byť dobre označený štítkom, ktorý je v bezprostrednej blízkosti vľavo zastrčený do zeme.

Poradie účastníkov je rozhodcom po položení stôp losované.

Kladač stopy ukáže predmety pred našľapaním stopy rozhodcovi alebo osobe zodpovednej za úsek stôp. Použitie môžu byť len predmety dobre nasiaknuté pachom (najmenej 30 min.). Kladač stopy sa zdrží krátko na nášľape a ide potom normálnym krokom v určenom smere. Rovnako lomy sú šľapané normálnym krokom, prvý predmet je položený najmenej po 100 krokoch na 1. alebo 2. úsek, druhý predmet na koniec stopy. Predmety musia byť položené na stopu za chôdze. Po položení posledného predmetu ide kladač ďalej ešte niekoľko krokov v priamom smere. V priebehu jednej stopy musia byť položené rozdielne predmety (napr. : koža, textil, drevo). Predmety môžu byť najviac 10 cm dlhé, 2-3 cm široké a 0,5 – 1 cm hrubé a nesmú sa svojou farbou podstatne líšiť od okolitého terénu. Všetky predmety musia mať číslo, ktoré je totožné s číslom štítku označujúcim začiatok stopy. Počas šľapania stopy musí byť psovod a pes mimo dohľadu. Rozhodca, kladač a sprevádzajúce osoby sa nesmú v priebehu práce psa zdržovať v priestore, v ktorom má dvojica (psovod a pes) právo stopu vypracovávať (napr. nesmú psovoda predbiehať).

- a) Zvukový povel : „hľadať alebo stopa“.

Zvukový povel pre hľadanie je povolený na začiatku stopy a po prvom predmete.

- b) Vykonanie: Psovod si pripraví psa pre prácu na stope. Pes môže hľadať buď voľne alebo na 10 m dlhej šnúre. Stopovacia šnúra 10 m dlhá môže byť vedená cez chrbát psa bočne, či medzi prednými alebo aj zadnými končatinami

psa. Môže byť upevnená priamo na obojok psa, ktorý nie je nastavený na sťahovanie alebo do miesta k tomu určenému na stopovacím postroji. Povolené sú hrudné alebo bederné postroje bez prídavných remeňov. Na výzvu sa hlási psovod so psom v základnom postoji rozhodcovi a oznámi mu, či pes predmety zdvíha alebo označuje. Pred stopou, v priebehu uvádzania a pri celkovej práci na stope je nutné sa zdržať akéhokoľvek nátlaku na psa. Na pokyn rozhodcu je pes pomaly a kľudne odvedený na začiatok stopy a je na stopu uvedený. Na nášľape musí pes pach stopy usilovne, kľudne a nízkym nosom navetrať. Potom musí ďalej so záujmom sledovať priebeh stopy nízkym nosom a rovnomerným tempom. Psovod nasleduje svojho psa na konci stopovacej šnúry s odstupom 10 m. Rovnako pri voľnom sledovaní zachováva odstup 10 m od psa. Ak drží psovod stopovaciu šnúru v ruke, môže byť táto prevesená. Lomy musí pes vypracovávať s istotou. Po ich vypracovaní musí v rovnakom tempe pokračovať v sledovaní stopy. Akonáhle pes nájde predmet, musí ho bez ovplyvnenia psovodom ihneď zdvihnúť alebo presvedčivo označiť. Pri zdvíhaní môže s ním zostať stáť, sedieť alebo tiež s ním prísť ku psovodovi (tiež striedavo). Je chybné, keď pes so zdvihnutým predmetom ďalej na stope pokračuje alebo si s ním ľahne. Označovať môže v ľahu, sediac alebo postojacky (tiež striedavo). Pokiaľ pes predmet označil, položí psovod stopovaciu šnúru a ide k nemu. Zdvihnutím predmetu ukáže, že bol psom nájdený. Potom zdvihne stopovaciu šnúru a pokračuje so psom na rovnakom mieste v sledovaní stopy. Po ukončení stopy sa nájdené predmety ukazujú rozhodcovi.

- c) Hodnotenie: Pokiaľ je stopa vypracovávaná so záujmom, rovnomerne a presvedčivo a pes javí kladný vzťah k jej vyhľadávaniu, nie je rýchlosť postupu kritériom hodnotenia. Overovanie, pokiaľ pes stopu neopustí, nie je chybou. Chybné sledovanie, vysoký nos, vyprázdňovanie sa psa,

overovanie v kruhoch na lomoch, dlhé, váhavé zdvíhanie predmetov, poskytovanie pomoci, označenie nepoloženého predmetu je postihované stratou bodov.

Ak sa vzdiali psovod od stopy viac než na dĺžku stopovacej šnúry, je práca psa na stope ukončená. Ak opustí pes stopu a je psovodom zadržovaný, je psovod vyzvaný rozhodcom, aby psa nasledoval. Ak nie je táto výzva poslúchnutá, je rozhodcom práca psa na stope ukončená. Ak nie je do 15 min. po uvedení psa na nášľap dosiahnutý koniec stopy, je práca psa na stope rozhodcom taktiež ukončená. Získané body do ukončenia stopy sú zadané. Za nezdvihnuté a neoznačené predmety sa body nezadávajú. Striedavé zdvíhanie a označovanie predmetov na jednej stope je chybné. Platí spôsob hlásenia psovodom. Zdvihnutie alebo označenie na stope nepoloženého predmetu je hodnotené v rámci úseku. Rozdelenie bodov za sledovanie stopy na úsekoch musí zodpovedať ich dĺžke a stupňu obtiažnosti. Hodnotenie jednotlivých úsekov sa vykonáva známkami a bodmi. Ak nejaví pes o stopu záujem (dlhšie zotrvanie psa na rovnakom mieste bez snahy o hľadanie stopy), môže byť stopa ukončená, aj keď sa pes dosiaľ na stope nachádza.

IPO 2 ODDIEL „B“

Cvik 1: Ovládateľnosť bez vodidla	10 bodov
Cvik 2: Odloženie v sede za pochodu	10 bodov
Cvik 3: Odloženie v ľahu za pochodu s privolaním	10 bodov
Cvik 4: Odloženie v stoj za pochodu	10 bodov
Cvik 5: Aport voľný	10 bodov
Cvik 6: Aport skokom	15 bodov
Cvik 7: Aport šplhom	15 bodov
Cvik 8: Vysielanie vpred s odložením	10 bodov
Cvik 9: Odloženie dlhodobé	10 bodov
Celkom	100 bodov

Všeobecné ustanovenia:

Rozhodca dáva pokyn k začatiu každého cviku. Všetky ostatné výkony ako obraty, zastavenie, zmena spôsobu chôdze, atď., sa vykonáva bez pokynu rozhodcu.

Zvukové povely sú uvedené v pokynoch. Sú to normálne vyslovované krátke povely. Môžu byť vyslovované v akomkoľvek jazyku, pre jednu a tú istú požadovanú činnosť musia byť ale vždy rovnaké. Ak nevykoná pes cvik alebo jeho časť ani na tretí zvukový povel, nie je tento cvik hodnotený. Miesto zvukového povelu pre privolanie môže byť použité meno psa. Použitie mena psa spolu so zvukovým povelom pre privolanie je hodnotené ako druhý povel.

V základnom postoji sedí pes tesne pri ľavej nohe psovoda tak, aby lopatkou bol na úrovni kolien psovoda. Každý cvik začína a končí základným postojom. Záverečný základný postoj každého cviku je súčasne vstupným základným postojom pre nasledujúci cvik, pokiaľ nie je vyžadované premiestnenie psovoda so psom. Zaujatie základného postoja na začiatku cviku je povolené iba jedenkrát.

Krátka pochvala je povolená len po ukončení cviku zo základného postoja. Po jej vykonaní zaujíma psovod nový základný postoj. V každom prípade medzi pochvalou a začatím nového cviku musí byť zachovaná zreteľná prestávka (cca 3 sekundy).

Po zaujatí základného postoja nasleduje vykonanie cviku. Po najmenej 10-tich a najviac 15-tich krokoch dáva psovod psovi zvukový povel k jeho vykonaniu. Medzi „predsadnutím“ a povelom k „prisadnutiu“, ako aj pri príchode psovoda k odloženému psovi, musia byť zachované zreteľné prestávky (cca 3 sekundy). Psovod môže k psovi pristupovať spredu alebo zozadu.

Ovládateľnosť psa bez vodidla musí byť preukázaná aj pri prechodoch k iným cvikom. Pri odchode psovoda pre činku ide pes s ním. Naskakovanie psa na psovoda a hranie sa so psom nie je dovolené.

Obraty vykonáva psovod vľavo. Pri týchto cvikoch sa môže pes k nohe psovoda dostávať obchádzaním alebo spredu. Vždy však rovnakým spôsobom v priebehu celej skúšky. Po predsadnutí môže pes zaujať základný postoj pri nohe psovoda jeho obchádzaním alebo spredu. Avšak vždy rovnakým spôsobom v priebehu celej skúšky.

Prekážka má výšku 100 cm a šírku 150 cm. Šikmá stena pozostáva z dvoch, v hornej časti spojených stien 150 cm širokých a 191 cm vysokých. V dolnej časti sú od seba obe steny vzdialené tak, aby celková výška prekážky bola 180 cm. Celá plocha šikmých stien musí byť potiahnutá nešmykľavým materiálom. Steny sú v hornej časti opatrené tromi latkami 24/48 mm. Všetci psi na jednej akcii musia používať rovnaké prekážky. Pri vykonaní aportu je povolené použiť len drevené aportovacie činky- ďalej len ap. činky (aport voľný o váhe 1000 g, aport skokom a šplhom o váhe 650 g). Ap. činky pripravuje usporiadateľ a musia byť využité všetkými účastníkmi. Pri vykonaní aportu nie je dovolené vopred dávať psovi ap. činku do papule. Ak zabudne psovod vykonanie niektorého cviku, je vyzvaný rozhodcom, bez straty bodov, k jeho vykonaniu.

1) Ovládateľnosť bez vodidla

10 bodov

Zvukový povel: „k nohe“. Zvukový povel je psovodovi povolený len pre vykročenie a pri zmene spôsobu chôdze.

a) Vykonanie: Psovod so psom ide k rozhodcovi, psa posadí a podá mu hlásenie. Zo základného postoja musí pes na zvukový povel „k nohe“ psovoda pozorne, radostne a v priamom smere nasledovať. Musí sa vždy nachádzať pri ľavom boku psovoda, lopatkou vždy v úrovni kolien psovoda. Pri zastavení sa musí pes samostatne, rýchlo a v priamom smere posadiť. Na začiatku cviku ide psovod so svojim psom bez zastavenia 50 krokov priamym smerom, po obrate čelom vzad a ďalších 10-tich až 15-tich krokoch vykoná poklus a pomalú chôdzu (vždy najmenej 10 krokov). Prechod z poklusu do pomalej chôdze musí byť vykonaný

bez medzikrokov. Jednotlivé zmeny spôsobu chôdze sa musia od seba zreteľne odlišovať rýchlosťou svojho vykonania. V normálnej chôdzi sa vykonáva najmenej po jednom obrate vpravo, vľavo a čelom vzad. Taktiež v normálnej chôdzi sa vykoná minimálne jedno zastavenie. Počas prvej chôdze psovoda priamym smerom je v časovom odstupe 5-tich sekúnd dvakrát vystrelené (kaliber 6-9 mm) zo vzdialenosti najmenej 15 krokov od psa. Pes sa k výstrelom musí zachovať ľahostajne. Ku koncu cviku na pokyn rozhodcu prechádza psovod so psom skupinou najmenej štyroch pohybujúcich sa osôb. Psovod so psom obchádza jednu osobu sprava a jednu osobu zľava a najmenej jeden krát sa tu zastaví. Je na rozhodcovi, či si nechá cvik opakovať. Po odchode zo skupiny zaujme psovod so psom základný postoj.

- b) Hodnotenie: Predbiehanie, vychýľovanie sa psa do strán a spomaľovanie psa, dodatočné zvukové povely, pomoc telom, nepozornosť, prekážanie alebo obťažovanie psovoda psom je hodnotené stratou bodov.

2. Odloženie v sede za pochodu 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „k nohe“, „sadni“
- b) Vykonanie: Psovod so psom vykročí zo základného postoja v priamom smere. Po 10-tich až 15-tich krokoch si pes na zvukový povel „sadni“ rýchlo a v priamom smere sadne, bez toho, aby psovod prerušil alebo menil spôsob chôdze, alebo sa obzeral. Po ďalších asi 30-tich krokoch sa psovod zastaví a ihneď sa otočí k svojmu psovi. Na pokyn rozhodcu ide psovod späť a postaví sa ku psovi.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, pomalé sadanie, nekludné a nepozorné odloženie v sede sú hodnotené stratou bodov. Ak si pes namiesto sadnutia ľahne alebo zostane stáť, je mu odobratých 5 bodov.

3. Odloženie v ľahu za pochodu s privolaním 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „k nohe“, „ľahni“, „ku mne“, „k nohe“
- b) Vykonanie: psovod so psom vykročí zo základného postoja v priamom smere. Po 10-tich až 15-tich krokoch pes na zvukový povel k odloženiu rýchlo a v priamom smere zaľahne bez toho, aby psovod prerušil alebo zmenil spôsob chôdze alebo sa obzrel. Po ďalších asi 30-tich krokoch v priamom smere sa psovod zastaví a ihneď sa otočí ku psovi. Na pokyn rozhodcu povelom „ku mne“ alebo menom psa si psovod privolá psa k sebe. Pes má pribehnúť radostne, rýchlo, a priamym smerom tesne a priamo sa posadiť pred psovoda. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vedľa svojho psovoda.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, pomalé zaľahnutie, nekludné odloženie, pomalé prichádzanie, poprípade váhanie s príchodom, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Ak si pes namiesto ľahnutia sadne alebo zostane stáť, je mu odobratých 5 bodov.

4. Odloženie v stoji za pochodu 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „k nohe“, „stoj“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Psovod so psom vykročí zo základného postoja v priamom smere. Po 10-tich až 15-tich krokoch pes na zvukový povel „stoj“ ihneď a v priamom smere zostane stáť bez toho, aby psovod prerušil či zmenil spôsob chôdze alebo sa obzeral. Po ďalších asi 30-tich krokoch sa psovod zastaví a ihneď sa otočí k psovi. Na pokyn rozhodcu ide psovod späť a postaví sa vedľa psa. Po cca 3 sekundách, na pokyn rozhodcu, zvukovým povelom psovoda „sadni“ si pes rýchlo a v priamom smere sadne.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, oneskorené zastavenie po zvukovom povel, nekludné státie, popochádzanie, nekludné chovanie psa pri návrate psovoda, pomalé

usadnutie pri závere cviku sú hodnotené stratovými bodmi. Ak pes, miesto aby zostal stáť si sadne alebo ľahne, je mu odobratých 5 bodov.

5. Aport voľný 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“
- b) Vykonanie: Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 1000 g) do vzdialenosti asi 10-tich krokov. Zvukový povel k prineseniu dáva až keď ap. činka kľudne leží. Pes, ktorý kľudne sedí vedľa psovoda, musí na zvukový povel „aport“ rýchlo a priamym smerom bežať k ap. činke, ihneď ju uchopiť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá tesne a priamo pred psovoda a drží kľudne ap. činku v papuli tak dlho, pokiaľ mu ju psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povelom „pust“ odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pripaženej pravej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo, vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní základného postoja, pomalý beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalé prinesenie, pustenie ap. činky, hranie sa s ňou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Rovnako stratou bodov je hodnotené odhodenie ap. činky na príliš krátku vzdialenosť, ako aj pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes neprinesie ap. činku, je cvik hodnotený 0 bodmi.

6. Aport skokom (100 cm) 15 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu: „vpred alebo hop“, „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“.

- b) Vykonanie: Psovod zaujme so psom základný postoj najmenej 5 krokov pred prekážkou. Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 650g) cez 100 cm vysokú prekážku. Zvukový povel k preskoku dáva až keď ap. činka kľudne leží. Pes, ktorý kľudne a nepripútaný sedí vedľa psovoda, musí na zvukový povel „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ musí byť daný v priebehu preskoku), skokom prekonať prekážku, rýchlo a priamym smerom dobehnúť k ap. činke, ihneď ju uchopiť, skokom prekonať prekážku späť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá tesne a priamo pred psovoda a drží kľudne ap. činku v papuli tak dlho, kým mu psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povelom „pust“ predmet odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pripaženej pravej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo, vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.
- c) Hodnotenie: Chyby v o vykonaní základného postoja, pomalý skok psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalé prinesenie, pustenie ap. činky, hranie sa s ap. činkou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Ak sa pes dotkne pri skoku prekážky, môže mu byť odobratý 1 bod pri každom skoku, pri odraze o prekážku až 2 body.

Tabuľka hodnotenia

Skok tam	Prinesenie ap. činky	Skok späť
5 bodov	5 bodov	5 bodov

Čiastočné hodnotenie cviku je možné len pokiaľ z jeho troch častí (skok tam - prinesenie ap. činky – skok späť) sú najmenej dve časti vykonané.

- Bez závady vykonané skoky a prinesenie ap. činky 15 b

- Skok tam alebo späť nevykonaný, ap. činka bez závady prinesená 10 b
- Skoky tam a späť vykonané bez závady, ap. činka neprinesená 10 b

Ak je ap. činka po odhodení veľmi na boku alebo je ťažko viditeľná, môže psovod bez straty bodov po požiadaní rozhodcu a na jeho priamy pokyn odhodenie ap. činky zopakovať. Pes zostáva sedieť. Pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište je hodnotená stratou bodov. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne.

7. Aport šplhom (šikmá stena 180 cm) 15 bodov

- b) Po jednom zvukovom povel: „vpred alebo hop“, „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“.
- c) Vykonanie: Psovod zaujme so psom základný postoj najmenej 5 krokov pred šikmou stenou. Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 650 g) cez šikmú stenu. Pes, ktorý kľudne a nepripútaný sedí vedľa psovoda, musí na zvukový povel „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ musí byť daný v priebehu prekonania šikmej steny) prekonať šplhom šikmú stenu, rýchlo a priamym smerom dobehnúť k ap. činke, ihneď ju zobrať, s ap. činkou šplhom prekonať šikmú stenu späť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá priamo pred psovoda a drží ap. činku v papuli tak dlho, kým mu psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povelom „pust“ ap. činku odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pravej pripaženej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.
- d) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní základného postoja, pomalý šplh a beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalý spätný šplh, pustenie ap. činky, hranie sa s ňou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri

predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov.

Tabuľka hodnotenia

Šplh tam	Prinesenie ap. činky	Šplh späť
5 bodov	5 bodov	5 bodov

Čiastočné hodnotenie cviku je možné len pokiaľ z jeho troch častí (šplh tam - prinesenie ap. činky - šplh späť) sú najmenej dve časti vykonané.

- Bez závady vykonané šplhy a prinesenie ap. činky 15 b
- Šplh tam alebo späť nevykonaný, ap. činka bez závady prinesená 10 b
- Šplhy tam a späť vykonané bez závady, ap. činka neprinesená 10 b

Ak je ap. činka po odhodení veľmi na boku alebo je ťažko viditeľná, môže psovod bez straty bodov po požiadaní rozhodcu a na jeho priamy pokyn odhodenie ap. činky zopakovať. Pes zostáva sedieť. Pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište je hodnotená stratou bodov. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne.

8. Vysielanie vpred s odložením 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „vpred“, „ľahni“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Zo základného postoja ide psovod s nepripútaným psom priamo v prikázanom smere. Po 10 až 15 krokoch dáva psovi zvukový povel „vpred“ so súčasným jediným pokynom rukou a sám zostane stáť. Po tomto zvukovom a pokynovom povel sa pes prikázaným smerom rýchlo a priamo vzdiali najmenej 30 krokov od psovoda. Na pokyn rozhodcu dá psovod psovi zvukový povel „ľahni“, na ktorý musí pes ihneď zaľahnúť. Psovod môže ponechať zdvihnutú ruku v smere prikázaného vyslania psa až do jeho ľahnutia. Na pokyn rozhodcu ide psovod k psovi a postaví sa k jeho pravej strane. Po asi 3 sekundách, na pokyn

rozhodcu, dáva psovoda psovi zvukový povel „sadni“, na ktorý sa musí pes rýchlo a priamo posadiť.

- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, nasledovanie psa psovodom po jeho vybehnutí, pomalý beh psa vpred, silné odbočenie zo smeru, krátka vzdialenosť, váhavé, alebo predčasné ľahnutie psa, nekludné odloženie, prípadné predčasné postavenie sa psa pri príchode psovoda (zmena polohy), sú hodnotené stratou bodov.

9. Odloženie dlhodobé

10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu „ľahni“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Pred začatím cviku oddielu B iného psa, odloží psovod psa zvukovým povelom „ľahni“ na miesto určené rozhodcom, nesmie u neho nechať vodidlo ani akýkoľvek iný predmet. Psovod potom odchádza cvičebným priestorom bez obzretia najmenej 30 krokov od psa a zostáva v jeho dohľade, obrátený chrbtom k nemu kludne stáť. Počas vykonávania cvikov 1 až 7 iným psom, musí pes bez ovplyvňovania psovodom kludne ležať. Na pokyn rozhodcu ide psovod ku psovi a postaví sa k jeho pravej strane. Po asi 3 sekundách, na pokyn rozhodcu dáva psovod psovi zvukový povel „sadni“, na ktorý sa musí pes rýchlo a priamo posadiť.
- c) Hodnotenie: Nekludné chovanie psovoda, ako aj iná skrytá pomoc psovi, nekludné odloženie, prípadne predčasné postavenie sa psa pri príchode psovoda (zmena polohy), je hodnotená stratou bodov. Čiastočné hodnotenie cviku je možné, pokiaľ pes vstane alebo si sadne bez toho, aby opustil miesto odloženia. Ak opustí pes miesto odloženia viac než 3 m pred ukončením cviku 4 iného psa, je cvik hodnotený 0. Ak opustí pes miesto odloženia neskôr, obdrží čiastočné hodnotenie. Ak pri príchode psovoda ide pes k nemu, nasleduje strata až 3 bodov.

IPO2 ODDIEL „C“

Cvik 1:	Vyhľadanie figuranta	5 bodov
Cvik 2:	Vystavenie a vyštekávanie	10 bodov
Cvik 3:	Pokus o útek figuranta	10 bodov
Cvik 4:	Obrana psa pri strážení	20 bodov
Cvik 5:	Doprovod zo zadu	5 bodov
Cvik 6:	Prepad psa pri doprovode	30 bodov
Cvik 7:	Útok na psa z pohybu	20 bodov
celkom		100 bodov

Všeobecné ustanovenia:

Po dlhších stranách vhodného priestoru je rozostavených 6 úkrytov (3 úkryty po každej strane – vid' nákres). Potrebné značenia musia byť pre psovoda, rozhodcu a figuranta dobre viditeľné. Figurant musí byť vybavený ochranným odevom, rukávom a obuškom. Rukáv musí byť vybavený ochrannou vrstvou, na ktorej je našitá juta prírodnej farby. Ak je treba, aby mohol figurant psa neustále sledovať, nemusí stáť bezpodmienečne úplne bez pohnutia. Nesmie ale robiť žiadne výhražné alebo obranné pohyby. Ochranným rukávom si chráni svoje telo.

Je nechané na psovodovi, akým spôsobom odoberá figurantovi obušok. (vid' „Všeobecná časť - práca figuranta“). Vo všetkých stupňoch skúšok môže byť pracované s jedným figurantom.

Pre všetkých psovodov príslušného výcvikového stupňa skúšok musí byť použitý rovnaký figurant. Psi, ktorí nie sú psovodom ovládateľní púšťajú rukáv až pri silnom ovplyvňovaní (odtrhnutí) psovodom, sú diskvalifikovaní, nevykonáva sa hodnotenie TSB. Pri psoch, ktorí pri cvikoch obrany zlyhajú alebo sa nechajú odohnať, je nutné psa diskvalifikovať. V oddiele C dosiahnuté body nenapísať, ale vykonať hodnotenie TSB. Zvukový povel pre púšťanie je dovolený pri všetkých cvikoch obrany len raz.

Hodnotenie pre púšťanie (stratové body):

váhavé púšťanie	1zvukový povel naviac – okamžité pustenie	1zvukový povel naviac – váhové pustenie	2zvukový povel naviac – okamžité pustenie	2zvukový povel naviac – váhové pustenie	nepustenie po 2. zvuk. povel naviac
0,5-3,0	3,0	3,5-6,0	6,0	6,5-9,0	diskvalif.

1. Vyhľadanie figuranta

5 bodov

- Po jednom zvukovom povel: „revír“, „ku mne“(zvukový povel „ku mne“ môže byť spojený s menom psa)
- Vykonanie: Figurant je ukrytý v poslednom úkryte tak, aby nebol pre psa viditeľný. Psovod so psom sa postaví na stanovište medzi druhým a tretím úkrytom, aby mohol psa vyslať do štyroch strán. Vykonanie oddielu C začína na pokyn rozhodcu. Na krátky zvukový povel „revír“ a pokynový povel natiiahnutím pravej alebo ľavej ruky, ktorý môže byť opakovaný, musí pes vybehnúť od psovoda rýchlo a cieľavedome k tretiemu úkrytu a ten obehnúť. Akonáhle pes úkryt obehne, zavolá ho psovod zvukovým povelom „ku mne“ (ten môže byť spojený s menom psa) k sebe a za pohybu ho vysielá novým zvukovým povelom „revír“ k ďalšiemu úkrytu. Psovod po dobu vyhľadávania sa pohybuje normálnym krokom po pomyslenej stredovej osi prehľadávaného priestoru, ktorú nesmie opustiť. Pes musí byť vždy pred psovodom. Akonáhle príde pes k úkrytu figuranta, musí psovod zostať stáť, ďalšie zvukové a pohybové povel nie sú povolené.
- Hodnotenie: Nedostatky v ovládateľnosti, tesnom a cieľavedomom obehnutí úkrytu sú hodnotené stratou bodov.

2. Vystavenie a vyštekávanie

10 bodov

- Jeden zvukový povel: „k nohe“
- Vykonanie: Pes musí figuranta pozorne vystaviť a vytrvalo vyštekávať. Nesmie na figuranta skákať, dotýkať sa ho ani ho hrýzť. Na pokyn rozhodcu po cca 20-tich sekundách vyštekávania ide psovod do vzdialenosti 5-tich krokov od úkrytu za štekajúceho psa. Na ďalší pokyn rozhodcu odvolá si psa k nohe a postaví sa s ním do základného postoja.
- Hodnotenie: Nedostatky v nepretržitom a presvedčivom vyštekávaní a pozornom vystavovaní (až do samotného vydania zvukového povelu psovoda), ktoré nie je ovplyvňované prítomným rozhodcom alebo prichádzajúcim psovodom sú hodnotené stratovými bodmi. Za neprerušované štekávanie je zadaných 5 bodov. Pokiaľ pes šteká slabo, zrazia sa 2 body. Ak zostane pes, ktorý nešteká pozorne a aktívne strážiť figuranta, je zrazených 5 bodov. Pri ľahkých dotykoch (nárazoch) psa do figuranta sa zrážajú 2 body, pri zákuse až 9 bodov. Ak opustí pes figuranta predtým, než vydá rozhodca psovodovi pokyn k opusteniu stredovej pomyslenej osi, môže ho psovod ešte raz vyslať k figurantovi. Ak zostane potom pes pri figurantovi, môže sa v oddiele C pokračovať, cvik vystavenia a vyštekávania je ale hodnotený nedostatočne. Pokiaľ nemožno psa znovu vyslať alebo ak opustí figuranta znovu, je posudzovanie v oddiele C ukončené. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi alebo ak príde k nemu pred povelom, nasleduje čiastočné hodnotenie v rámci nedostatočnej známky.

3. Pokus o útek figuranta

10 bodov

- Po jednom zvukovom povel: „k nohe“, „ľahni“, „pust“.
- Vykonanie: Na pokyn rozhodcu vyzve psovod figuranta k opusteniu úkrytu. Miesto, kde sa má postaviť je označené. Na pokyn rozhodcu potom odíde psovod so psom na určené

miesto k jeho odloženiu. Vzdialenosť medzi figurantom a psom musí byť 5 krokov. Psovod zanechá ležiaceho psa strážiť figuranta a odchádza do úkrytu tak, aby odtiaľ mohol pozorovať psa, figuranta a rozhodcu. Na pokyn rozhodcu sa figurant pokúsi o útek. Bez váhania musí pes samostatne, energickým a silným zákusom úteku zabrániť. Pritom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodcu zostáva figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať samostatne psovod v príslušnom časovom odstupe, jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom zvukovom povel, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov k pusteniu. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povel (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. Pri dávaní zvukového povelu „pust“ musí psovod kľudne stáť, bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí pes zostať tesne pri figurantovi a pozorne ho strážiť.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchla a energická reakcia psa na utekajúceho figuranta a jeho nasledovanie ukončené presvedčivým zadržaním s plným kľudným zákusom až do pustenia, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak zostane pes ležať alebo do vzdialenosti cca 20-tich krokov úteku figuranta zadržaním a zákusom nezabráni, je posudzovanie oddielu C ukončené. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak stráži pes figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca veľmi neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak pes figuranta opustí alebo ak dostane od psovoda zvukový povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

4. Obrana psa pri strážení

20 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel „pust“, „k nohe alebo sadni“.
- b) Vykonanie: Po strážení figuranta psom, ktoré trvá asi 5 sekúnd, na pokyn rozhodcu podnikne figurant útok na psa. Bez ovplyvňovania psovodom sa musí pes energickým a silným zákusom ubrániť. Pes sa pritom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Akonáhle sa pes zakúsne, dostáva 2 údery obuškom. Sú povolené údery len na stehná a chrbát psa. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre púšťanie môže dať psovod v príslušnom časovom odstupe samostatne jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povel, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povel (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V dobe vydania povelu „pust“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí zostať pes pri figurantovi a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psovod normálnym krokom priamym smerom ku psovi a zvukovým povelom „k nohe alebo sadni“ zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi neodoberá.
- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenia, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak pes stráži figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca veľmi neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom

rozhodcu k príchodu psovoda alebo ak dostane od psovoda zvukový povel aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

5. Doprovod zo zadu

5 bodov

- a) Jeden zvukový povel: „k nohe“
- b) Vykonanie: V náväznosti na cvik 4 nasleduje doprovod figuranta zo zadu do vzdialenosti asi 30-tich krokov. Priebeh doprovodu určí rozhodca. Psovod vyzve figuranta ku chôdzi a ide so psom, ktorého má voľne pri nohe, vo vzdialenosti 5-tich krokov za ním. Pes musí figuranta pozorne strážiť. Vzdialenosť 5-tich krokov musí byť dodržaná v priebehu celého doprovodu.
- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky : pozorné sledovanie figuranta, kľudná chôdza psa, dodržanie vzdialenosti 5-tich krokov.

6. Prepad psa pri doprovode

30 bodov

- a) Po jednom zvukovom povele „pust“, „k nohe alebo sadni“, „k nohe“
- b) Vykonanie: Pri doprovode nasleduje na pokyn rozhodcu bez zastavenia prepád psa figurantom. Bez ovplyvňovania psovodom musí sa pes bez váhania energickým a silným zákusom ubrániť. Pes sa pritom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Akonáhle sa pes zakúsne, musí psovod zostať na mieste, na ktorom sa práve nachádza. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať psovod v príslušnom časovom odstupe samostatne jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povele, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povele (jednom povolenom a dvoch

dodatčných), nasleduje diskvalifikácia. V čase povelu „pust“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval.

Po pustení musí pes zostať pri figurantovi a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psovod normálnym krokom priamym smerom ku psovi a zvukovým povelom „ k nohe“ alebo sadni“ zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi odoberá. Nasleduje bočný doprovod figuranta k rozhodcovi na vzdialenosť asi 20-tich krokov. Jeden zvukový povel „k nohe“ je povolený. Pes ide po pravej strane figuranta tak, že je medzi figurantom a psovodom. Počas doprovodu musí pes figuranta pozorne strážiť, nesmie na neho vyskakovať ani ho napádať. Pred rozhodcom sa táto skupinka zastaví, pes si sadne, psovod odovzdá rozhodcovi obušok a ohlásí mu ukončenie prvej časti oddielu C.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustená, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak pes stráži figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca značne neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom rozhodcu k príchodu psovoda alebo ak obdrží od psovoda zvukový povel aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

7. Útok na psa z pohybu

20 bodov

- a) Po jednom zvukovom povele: „sadni“, „drž“, „pust“, „k nohe alebo sadni“, „k nohe“
- b) Vykonanie: Psovod so psom sa postaví na označené miesto v úrovni prvého úkrytu na pomyslenej stredovej osi priestoru.

Psa môže pridržovať rukou za obojok, nesmie ho však nijako ovplyvňovať. Na pokyn rozhodcu vystúpi figurant vybavený obuškom z úkrytu a beží k stredovej osi priestoru. Akonáhle túto dosiahne bez toho, aby beh prerušil, otočí sa čelom proti psovodovi a psovi a krikom s výhražnými pohybmi na nich v behu zaútočí. Akonáhle sa priblíži k psovodovi a psovi na vzdialenosť 40 – 50 krokov, psovod psa na pokyn rozhodcu vysielá k obrane zvukovým povelom „drž“. Pes musí útoku energickým a silným zákusom zabrániť. Zákus musí byť vedený len do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmie opustiť stanovište. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať psovod samostatne v príslušnom časovom odstupe jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povelu, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V dobe vydania povelu „pust“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí zostať pes pri figurantovi a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psovod normálnym krokom priamym smerom k psovi a zvukovým povelom „k nohe alebo sadni“, zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi odoberá. Nasleduje bočný doprovod figuranta k rozhodcovi na vzdialenosť asi 20-tich krokov. Jeden zvukový povel „k nohe“ je povolený. Pes ide po pravej strane figuranta, takže sa nachádza medzi figurantom a psovodom. Počas doprovodu musí pes figuranta pozorne strážiť, nesmie na neho vyskakovať ani ho napádať. Pred rozhodcom sa táto skupinka zastaví, pes si sadne, psovod odovzdá rozhodcovi obušok a hlási ukončenie oddielu C. Pred hodnotením si psovod na pokyn rozhodcu pripevní psa na vodidlo.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenja, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak stráži pes figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca značne neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak pes figuranta nestráži, aj keď pri ňom zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom rozhodcu k príchodu psovoda alebo obdrží od psovoda zvukový povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

IPO – 3

delí sa na:	Oddiel A	100 bodov
	Oddiel B	100 bodov
	Oddiel C	100 bodov
	celkom	300 bodov

IPO 3 ODDIEL „A“

Cudzia stopa, najmenej 600 krokov dlhá, 5 úsekov, 4 lomy (cca 90°), 3 predmety, najmenej 60 min. stará, čas k vypracovaniu 20 min. Sledovanie stopy 80 bodov, Predmety (7+7+6) 20 bodov. Celkom 100 bodov.

Všeobecné ustanovenia:

Rozhodca alebo osoba zodpovedná za úsek stôp, určí tvar stopy vzhľadom k priestoru, ktorý je k našľapaniu stôp určený. Predmety, prípadne lomy, nemôžu byť na všetkých stopách položené v rovnakých vzdialenostiach od seba.

Začiatok (nášľap) stopy musí byť dobre označený štítkom, ktorý je v bezprostrednej blízkosti vľavo zastrčený do zeme.

Poradie účastníkov je rozhodcom po našľapaní stôp losované. Kladač stopy ukáže predmety pred našľapaním stopy rozhodcovi alebo osobe zodpovednej za úsek stôp. Použité môžu byť len predmety dobre nasiaknuté pachom (najmenej 30 min.). Kladač stopy sa zdrží krátko na nášľape a ide potom normálnym krokom v určenom smere. Rovnako lomy sú šľapané normálnym krokom, prvý predmet je položený najmenej po 10 krokoch na 1. alebo 2. úsek, druhý predmet na 2. alebo 3. úsek, tretí predmet na koniec stopy. Predmety musia byť položené na stopu za chôdze. Po položení posledného predmetu ide kladač ďalej ešte niekoľko krokov v priamom smere. V priebehu jednej stopy musia byť položené rozdielne predmety (napr.: koža, textil, drevo). Predmety môžu byť najviac 10 cm dlhé, 2-3 cm široké a 0,5 – 1 cm hrubé a nesmú sa svojou farbou podstatne líšiť od okolitého terénu. Všetky predmety musia byť očíslované číslom, ktoré je totožné s číslom štítku označujúcim začiatok stopy. Počas šľapania stopy musí byť psovod a pes mimo dohľadu. Rozhodca, kladač a sprevádzajúce osoby sa nesmú v priebehu práce psa zdržovať v priestore, v ktorom má dvojica (psovod a pes) právo stopu vypracovávať (napr. nesmú psovoda predbiehať).

- a) Zvukový povel „hľadaj alebo stopa“. Zvukový povel pre hľadanie je povolený na začiatku stopy a po prvom a druhom predmete.
- b) Vykonanie: Psovod si pripraví psa pre prácu na stope. Pes môže hľadať buď voľne alebo na 10 m dlhej šnúre. Stopovacia šnúra 10 m dlhá môže byť vedená cez chrbát psa, bočne, či medzi prednými alebo zadnými končatinami psa. Môže byť upevnená priamo na obojok psa, ktorý nie je nastavený na sťahovanie alebo do miesta k tomu určenému na stopovacím postroji. Povolené sú hrudné alebo bedrové postroje bez prídavných remeňov. Na výzvu sa hlási psovod so psom v základnom postoji rozhodcovi a oznámi mu, či

pes predmety zdvíha alebo označuje. Pred stopou, v priebehu uvádzania a pri celkovej práci na stope je nutné sa zdržať akéhokoľvek nátlaku na psa. Na pokyn rozhodcu je pes pomaly a kľudne odvedený na začiatok stopy a je na stopu uvedený. Na nášľape musí pes pach stopy usilovne, kľudne a nízkym nosom navetriť. Potom musí ďalej so záujmom sledovať priebeh stopy nízkym nosom a rovnomerným tempom. Psovod nasleduje psa na konci stopovacej šnúry s odstupom 10 m. Rovnako pri voľnom sledovaní zachováva odstup 10 m od psa. Ak drží psovod stopovaciu šnúru v ruke, môže byť táto prevesená. Lomy musí pes vypracovávať s istotou. Po ich vypracovaní musí v rovnakom tempe pokračovať v sledovaní stopy. Akonáhle pes nájde predmet, musí ho bez ovplyvnenia psovodom ihneď zdvihnúť alebo presvedčivo označiť. Pri zdvíhaní môže s ním zostať stáť, sedieť alebo tiež s ním prísť ku psovodovi (tiež striedavo). Je chybné, pokiaľ pes so zdvihnutým predmetom ďalej na stope pokračuje alebo si s ním ľahne. Označovať môže v ľahu, sediac alebo postojacky (tiež striedavo). Pokiaľ pes predmet označil, položí psovod stopovaciu šnúru a ide k nemu. Zdvihnutím predmetu ukáže, že bol psom nájdený. Potom zdvihne stopovaciu šnúru a pokračuje so psom na rovnakom mieste v sledovaní stopy. Po ukončení stopy sa nájdené predmety ukazujú rozhodcovi.

- c) Hodnotenie: Pokiaľ je stopa vypracovávaná so záujmom, rovnomerne a presvedčivo a pes javí kladný vzťah k jej vyhľadávaniu, nie je rýchlosť postupu kritériom hodnotenia. Overovanie, pokiaľ pes stopu neopustí, nie je chybou. Chybné sledovanie, vysoký nos, vyprázdňovanie sa psa, overovanie v kruhoch na lomoch, dlhé, váhavé zdvíhanie predmetov, poskytovanie pomoci, označenie nepoloženého predmetu je postihované stratou bodov. Ak sa vzdiali psovod od stopy viac než na dĺžku stopovacej šnúry, je práca psa na stope ukončená. Ak opustí pes stopu a

je psovodom zadržovaný, je psovod vyzvaný rozhodcom, aby psa nasledoval. Ak nie je táto výzva poslúchnutá, je rozhodcom práca psa na stope ukončená. Ak nie je do 20 min. po uvedení psa na nášlap dosiahnutý koniec stopy, je práca psa na stope rozhodcom taktiež ukončená. Získané body až do ukončenia stopy sú zadané. Za nezdvihnuté a neoznačené predmety sa body nedávajú. Striedavé zdvíhanie a označovanie predmetov na jednej stope je chybné. Platí spôsob hlásenia psovodom. Zdvihnutie alebo označenie na stope nepoloženého predmetu je hodnotené v rámci úseku. Rozdelenie bodov za sledovanie stopy na úsekoch musí zodpovedať ich dĺžke a stupni obtiažnosti. Hodnotenie jednotlivých úsekov sa vykonáva známkami a bodmi. Ak nejaví pes o stopu záujem (dlhšie zotrvanie psa na rovnakom mieste bez snahy o hľadanie stopy), môže byť stopa ukončená, aj keď sa pes dosiaľ na stope nachádza.

IPO 3 ODDIEL „B“

Cvik 1: Ovládateľnosť bez vodidla	10 bodov
Cvik 2: Odloženie v sede za pochodu	10 bodov
Cvik 3: Odloženie v ľahu za poklusu s privolaním	10 bodov
Cvik 4: Odloženie v stoju za poklusu s privolaním	10 bodov
Cvik 5: Aport voľný	10 bodov
Cvik 6: Aport skokom	15 bodov
Cvik 7: Aport šplhom	15 bodov
Cvik 8: Vysielanie vpred s odložením	10 bodov
Cvik 9: Odloženie dlhodobé	10 bodov
Celkom	100 bodov

Všeobecné ustanovenia:

Rozhodca dáva pokyn k začatiu každého cviku. Všetky ostatné výkony ako obraty, zastavenie, zmena spôsobu chôdze, atď., sa vykonáva bez pokynu rozhodcu.

Zvukové povely sú uvedené v pokynoch. Sú to normálne vyslovované krátke povely. Môžu byť vyslovované v akomkoľvek jazyku, pre jednu a tú istú požadovanú činnosť musia byť ale vždy rovnaké. Ak nevykoná pes cvik alebo jeho časť ani na tretí zvukový povel, nie je tento cvik hodnotený. Miesto zvukového povelu pre privolanie môže byť použité meno psa. Použitie mena psa spolu so zvukovým povelom pre privolanie je hodnotené ako druhý povel.

V základnom postoji sedí pes tesne pri ľavej nohe psovoda tak, aby lopatkou bol na úrovni kolien psovoda. Každý cvik začína a končí základným postojom. Záverečný základný postoj každého cviku je súčasne vstupným základným postojom pre nasledujúci cvik, pokiaľ nie je vyžadované premiestnenie psovoda so psom. Zaujatie základného postoja na začiatku cviku je povolené iba jedenkrát.

Krátka pochvala je povolená len po ukončení cviku, zo základného postoja. Po jej vykonaní zaujíma psovod nový základný postoj. V každom prípade medzi pochvalou a začatím nového cviku musí byť zachovaná zreteľná prestávka (cca 3 sekundy).

Po zaujatí základného postoja nasleduje vykonanie cviku. Po najmenej 10-tich a najviac 15-tich krokoch dáva psovod psovi zvukový povel k jeho vykonaniu. Medzi „predsadnutím“ a povelom k „prisadnutiu“, ako aj pri príchode psovoda k odloženému psovi, musia byť zachované zreteľné prestávky (cca 3 sekundy). Psovod môže k psovi pristupovať spredu alebo zozadu.

Ovládateľnosť psa bez vodidla musí byť preukázaná aj pri prechodoch k iným cvikom. Pri odchode psovoda pre činku ide pes s ním. Naskakovanie psa na psovoda a hranie sa so psom nie je dovolené.

Obraty vykonáva psovod vľavo. Pri týchto cvikoch sa môže pes k nohe psovoda dostávať obchádzaním alebo spredu vždy však rovnakým spôsobom v priebehu celej skúšky. Po predsadnutí môže pes zaujať základný postoj pri nohe psovoda

jeho obchádzaním alebo spredu. Avšak vždy rovnakým spôsobom v priebehu celej skúšky.

Prekážka má výšku 100 cm a šírku 150 cm. Šikmá stena pozostáva z dvoch, v hornej časti spojených stien 150 cm širokých a 191 cm vysokých. V dolnej časti sú od seba obe steny vzdialené tak, aby celková výška prekážky bola 180 cm. Celá plocha šikmých stien musí byť potiahnutá nešmyklavým materiálom. Steny sú v hornej časti opatrené tromi latkami 24/48 mm. Všetci psi na jednej akcii musia používať rovnaké prekážky.

Pri vykonaní aportu je povolené použiť len drevené aportovacie činky- ďalej len ap. činky(aport voľný o váhe 2000 g, aport skokom a šplhom o váhe 650 g). Činky pripravuje usporiadateľ a musia byť využité všetkými účastníkmi. Pri vykonaní aportu nie je dovolené vopred dávať psovi ap. činku do papule. Ak zabudne psovod vykonanie niektorého cviku, je vyzvaný rozhodcom bez straty bodov, k jeho vykonaniu.

1. Ovládateľnosť bez vodidla 10 bodov

- a) Zvukový povel: „k nohe“. Zvukový povel je psovodovi povolený len pre vykročenie a pri zmene spôsobu chôdze.
- b) Vykonanie: Psovod so psom ide k rozhodcovi, psa posadí a podá mu hlásenie. Zo základného postoja musí pes na zvukový povel „k nohe“ psovoda pozorne, radostne a v priamom smere nasledovať. Musí sa vždy nachádzať pri ľavom boku psovoda, lopatkou vždy v úrovni kolien psovoda. Pri zastavení sa musí pes samostatne, rýchlo a v priamom smere posadiť. Na začiatku cviku ide psovod so svojím psom bez zastavenia 50 krokov priamym smerom, po obrate čelom vzad a ďalších 10-tich až 15-tich krokoch vykoná poklus a pomalú chôdzu (vždy najmenej 10 krokov) . Prechod z poklusu do pomalej chôdze musí byť vykonaný bez medzikrokov. Jednotlivé zmeny spôsobu chôdze sa musia od seba zreteľne odlišovať rýchlosťou svojho vykonania. V normálnej chôdzi sa vykonáva najmenej po

jednom obrate vpravo, vľavo a čelom vzad. V normálnej chôdzi sa vykoná minimálne jedno zastavenie. Počas prvej chôdze psovoda priamym smerom je v časovom odstupe 5-tich sekúnd dvakrát vystrelené (kaliber 6-9 mm) zo vzdialenosti najmenej 15 krokov od psa. Pes sa k výstrelom musí zachovať ľahostajne. Ku koncu cviku na pokyn rozhodcu prechádza psovod so psom skupinou najmenej štyroch pohybujúcich sa osôb. Psovod so psom obchádza jednu osobu sprava a jednu osobu zľava a najmenej jedenkrát sa tu zastaví. Je na rozhodcovi, či si nechá cvik opakovať. Po odchode zo skupiny zaujme psovod so psom základný postoj.

- c) Hodnotenie: Predbiehanie, vychyľovanie psa do strán a spomaľovanie psa, dodatočné zvukové povely, pomoc telom, nepozornosť , prekážanie alebo obťažovanie psovoda psom je hodnotené stratou bodov.

2. Odloženie v sede za pochodu 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel:“ k nohe“, „sadni“
- b) Vykonanie: Psovod so psom vykročí zo základného postoja v priamom smere. Po 10-tich až 15-tich krokoch si pes na zvukový povel „sadni“ rýchlo a v priamom smere sadne bez toho, aby psovod prerušil alebo menil spôsob chôdze, alebo sa obzeral. Po ďalších asi 30-tich krokoch sa psovod zastaví a ihneď sa otočí k sediacemu psovi. Na pokyn rozhodcu ide psovod späť a postaví sa ku psovi.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, pomalé sadanie, neľudné a nepozorné odloženie v sede sú hodnotené stratou bodov. Ak si pes namiesto sadnutia ľahne alebo zostane stáť, je mu odobratých 5 bodov.

3. Odloženie v ľahu za poklusu s privolaním 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu: „k nohe“, „ľahni“, „ku mne“, „k nohe“
- b) Vykonanie: psovod so psom vykročí zo základného postoja v priamom smere. Po 10-tich až 15-tich krokoch normálnych, nasleduje ďalších 10-15 krokov v pokluse. Potom pes na zvukový povel k odloženiu rýchlo a v priamom smere zaľahne bez toho, aby psovod prerušil alebo zmenil spôsob behu, alebo sa obzeral. Po ďalších asi 30-tich krokoch v priamom smere sa psovod zastaví a ihneď sa otočí ku psovi. Na pokyn rozhodcu povelom „ku mne“ alebo menom psa si psovod privolá psa k sebe. Pes má pribehnúť radostne, rýchlo a priamym smerom tesne a priamo sa posadiť pred psovoda. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vedľa svojho psovoda.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, pomalé zaľahnutie, nekludné odloženie, pomalé prichádzanie, poprípade váhanie s príchodom, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Ak si pes namiesto ľahnutia sadne alebo zostane stáť, je mu odobratých 5 bodov.

4. Odloženie v stoji za poklusu s privolaním 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu: „k nohe“(2x), „stoj“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Psovod so psom vybehne zo základného postoja v priamom smere. Po 10-tich až 15-tich krokoch pes na zvukový povel „stoj“ ihneď a v priamom smere zostane stáť bez toho, aby psovod prerušil či zmenil spôsob behu alebo sa obzeral. Po ďalších asi 30-tich krokoch sa psovod zastaví a ihneď sa otočí k psovi. Na pokyn rozhodcu zvukovým povelom „ku mne“ alebo menom psa si privolá psovod psa k sebe. Pes má pribehnúť radostne, rýchlo a priamym smerom, tesne a priamo sa posadiť pred psovoda. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vedľa svojho psovoda.

- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, nezastavenie po povelu, nekludné státie, popochádzanie, pomalé prichádzanie, poprípade otáľanie s príchodom, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratovými bodmi. Ak pes, miesto aby ostal stáť si sadne alebo ľahne, je mu odobratých 5 bodov

5. Aport voľný 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“
- b) Vykonanie: Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 2000 g) do vzdialenosti asi 10-tich krokov. Zvukový povel k prineseniu dáva až keď ap. činka kľudne leží. Pes, ktorý kľudne sedí vedľa psovoda, musí na zvukový povel „aport“ rýchlo a priamym smerom bežať k ap. činke, ihneď ju uchopiť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá tesne a priamo pred psovoda a drží kľudne ap. činku v papuli tak dlho, pokiaľ mu ju psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povelom „pust“ odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pripaženej pravej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo, vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní základného postoja, pomalý beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalé prinesenie, pustenie ap. činky, hranie sa s ňou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Rovnako stratou bodov je hodnotené odhodenie ap.činky na príliš krátku vzdialenosť, ako aj pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes neprinesie ap. činku, je cvik hodnotený 0 bodmi.

6. Aport skokom (100 cm)

15 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „vpred alebo hop“, „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“.
- b) Vykonanie: Psovod zaujme so psom základný postoj najmenej 5 krokov pred prekážkou. Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 650g) cez 100 cm vysokú prekážku. Zvukový povel k preskoku dáva až keď ap. činka kľudne leží. Pes, ktorý kľudne a nepripútaný sedí vedľa psovoda musí na zvukový povel „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ musí byť daný v priebehu preskoku) skokom prekonať prekážku, rýchlo a priamym smerom dobehnúť k ap. činke, ihneď ju uchopiť, skokom prekonať prekážku späť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá tesne a priamo pred psovoda a drží kľudne ap. činku v papuli tak dlho, kým mu psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povelenom „pust“ ap. činku odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pripaženej pravej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.
- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní základného postoja, pomalý skok a beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalý spätný skok, pustenie ap. činky, hranie sa s ap. činkou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov. Ak sa pes dotkne pri skoku prekážky, môže mu byť odobratý 1 bod pri každom skoku, pri odraze o prekážku až 2 body.

Tabuľka hodnotenia

Skok tam	Prinesenie ap. činky	Skok späť
5 bodov	5 bodov	5 bodov

Čiastočné hodnotenie cviku je možné len pokiaľ z jeho troch častí (skok tam - prinesenie ap. činky - skok späť) sú najmenej dve časti vykonané.

- Bez závady vykonané skoky a prinesenie ap. činky 15 b
- Skok tam alebo späť nevykonaný, ap. činka bez závady prinesená 10 b
- Skoky tam a späť vykonané bez závady, ap. činka neprinesená 10 b

Ak je ap. činka po odhodení veľmi na boku alebo je ťažko viditeľná, môže psovod bez straty bodov po požiadaní rozhodcu a na jeho priamy pokyn odhodenie ap. činky zopakovať. Pes zostáva sedieť. Pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište je hodnotená stratou bodov. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne.

7. Aport šplhom (šikmá stena 180 cm)

15 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „vpred alebo hop“, „aport alebo prines“, „pust“, „k nohe“.
- b) Vykonanie: Psovod zaujme so psom základný postoj najmenej 5 krokov pred šikmou stenou. Zo základného postoja odhodí psovod ap. činku (o váhe 650 g) cez šikmú stenu. Pes, ktorý kľudne a nepripútaný sedí vedľa psovoda, musí na zvukový povel „hop“ a „aport“ (zvukový povel „aport“ musí byť daný v priebehu prekonania šikmej steny) prekonať šplhom šikmú stenu, rýchlo a priamym smerom dobehnúť k ap. činke, ihneď ju zobrať, s ap. činkou šplhom prekonať šikmú stenu späť a psovodovi ju rýchlo a priamym smerom priniesť. Pes si sadá tesne a priamo pred psovoda a drží ap. činku v papuli tak dlho, kým mu psovod asi po 3 sekundách so zvukovým povelenom „pust“ ap. činku odoberie. Po odobratí drží vzpriamený psovod ap. činku v pravej pripaženej ruke. Na zvukový povel „k nohe“ si pes sadá rýchlo a priamo vľavo vedľa svojho psovoda. V priebehu celého cviku nesmie psovod opustiť stanovište.

- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní základného postoja, pomalý šplh a beh psa pre ap. činku, chyby pri jej uchopení, pomalý spätný šplh, pustenie ap. činky, hranie sa s ňou a jej prekusovanie, zmena postoja psovoda, chyby pri predsadnutí a pri ukončení cviku sú hodnotené stratou bodov.

Tabuľka hodnotenia

Šplh tam	Prinesenie ap. činky	Šplh späť
5 bodov	5 bodov	5 bodov

Čiastočné hodnotenie cviku je možné len pokiaľ z jeho troch častí (Šplh tam - prinesenie ap. činky - šplh späť) sú najmenej dve časti vykonané.

- Bez závady vykonané šplhy a prinesenie ap. činky 15 b
- Šplh tam alebo späť nevykonaný, ap. činka bez závady prinesená 10 b
- Šplhy tam a späť vykonané bez závady, ap. činka neprinesená 10 b

Ak je ap. činka po odhodení veľmi na boku alebo je ťažko viditeľná, môže psovod bez straty bodov po požiadaní rozhodcu a na jeho priamy pokyn odhodiť ap. činku zopakovať. Pes zostáva sedieť. Pomoc psovoda, aj keď neopustí stanovište je hodnotená stratou bodov. Pokiaľ psovod opustí stanovište pred ukončením cviku, je cvik hodnotený nedostatočne.

8. Vysielanie vpred s odložením 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel: „vpred“, „lahni“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Zo základného postoja ide psovod so psom priamo v prikázanom smere. Po 10 až 15 krokoch dáva psovi zvukový povel „vpred“ so súčasným jediným pokynom rukou a sám zostane stáť. Po tomto zvukovom a pokynovom povel sa pes prikázaným smerom rýchlo a priamo vzdiali najmenej 30 krokov od psovoda. Na pokyn rozhodcu dá psovod psovi zvukový povel „lahni“, na ktorý

musí pes ihneď zaľahnúť. Psovod môže ponechať zdvihnutú ruku v smere prikázaného vyslania psa až do jeho ľahnutia. Na pokyn rozhodcu ide psovod k psovi a postaví sa k jeho pravej strane. Po asi 3 sekundách, na pokyn rozhodcu, dáva psovod psovi zvukový povel „sadni“, na ktorý sa musí pes rýchlo a priamo posadiť.

- c) Hodnotenie: Chyby vo vykonaní, nasledovanie psa psovodom po jeho vybehnutí, pomalý beh psa vpred, silné odbočenie zo smeru, krátka vzdialenosť, váhavé, alebo predčasné ľahnutie psa, nekludné odloženie, prípadné predčasné postavenie sa psa pri príchode psovoda (zmena polohy), sú hodnotené stratou bodov.

9. Odloženie dlhodobé 10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povel „lahni“, „sadni“.
- b) Vykonanie: Pred zahájením cviku oddielu B iného psa, odloží psovod psa zvukovým povelom „lahni“ na miesto určené rozhodcom, nesmie u neho nechať vodidlo ani akýkoľvek iný predmet. Psovod potom odchádza cvičebným priestorom bez obzretia najmenej 30 krokov od psa a zostáva mimo jeho dohľad v úkryte. Počas vykonávania cvikov 1 až 7 iným psom, musí pes bez ovplyvňovania psovodom kludne ležať. Na pokyn rozhodcu ide psovod ku psovi a postaví sa k jeho pravej strane. Po asi 3 sekundách, na pokyn rozhodcu dáva psovod psovi zvukový povel „sadni“, na ktorý sa musí pes rýchlo a priamo posadiť.
- c) Hodnotenie: Nekludné chovanie psovoda, ako aj iná skrytá pomoc psovi, nekludné odloženie, prípadne predčasné postavenie sa psa pri príchode psovoda (zmena polohy), je hodnotená stratou bodov. Čiastočné hodnotenie cviku je možné, pokiaľ pes vstane alebo si sadne bez toho, aby opustil miesto odloženia. Ak opustí pes miesto odloženia viac než 3 m pred ukončením cviku 5 iného psa, je cvik hodnotený 0. Ak opustí pes miesto odloženia neskôr, obdrží

čiasťočné hodnotenie. Ak pri príchode psovoda ide pes k nemu, nasleduje strata 3 bodov.

IPO3 ODDIEL „C“

Cvik 1:	Vyhľadanie figuranta	10 bodov
Cvik 2:	Vystavenie a vyštekávanie	10 bodov
Cvik 3:	Pokus o útek figuranta	10 bodov
Cvik 4:	Obrana psa pri strážení	20 bodov
Cvik 5:	Doprovod zo zadu	5 bodov
Cvik 6:	Prepad psa pri doprovoze	15 bodov
Cvik 7:	Útok na psa z pohybu	10 bodov
Cvik 8:	Obrana psa pri strážení	20 bodov
celkom		100 bodov

Všeobecné ustanovenia:

Po dlhších stranách vhodného priestoru je rozostavených 6 úkrytov (3 úkryty po každej strane – vid' nákres). Potrebné značenia musia byť pre psovoda, rozhodcu a figuranta dobre viditeľné. Figurant musí byť vybavený ochranným odevom, rukávom a obuškou. Rukáv musí byť vybavený ochrannou vrstvou, na ktorej je našitá juta prírodnej farby. Ak je treba, aby mohol figurant psa neustále sledovať, nemusí stáť bezpodmienečne úplne bez pohybu. Nesmie ale robiť žiadne výhražné alebo obranné pohyby. Ochranným rukávom si chráni svoje telo. Je nechaný na psovodovi, akým spôsobom odoberá figurantovi obušok. (vid' „Všeobecná časť - práca figuranta“). Vo všetkých stupňoch skúšok môže byť pracované s jedným figurantom.

Pre všetkých psovodov príslušného výcvikového stupňa skúšok musí byť použitý rovnaký figurant. Psi, ktorí nie sú psovodom ovládateľní, púšťajú rukáv až pri silnom ovplyvňovaní (odtrhnutí) psovodom sú diskvalifikovaní, nevykonávajú sa hodnotenie TSB. Pri psoch, ktorí pri cvikoch obrany zlyhávajú alebo sa nechávajú odohnať je nutné psa diskvalifikovať.

V oddiele C dosiahnuté body nenapísať, ale vykonať hodnotenie TSB. Zvukový povel pre púšťanie je dovolený pri všetkých cvikoch obrany len raz.

Hodnotenie pre púšťanie (stratové body):

váhavé púšťanie	1zvukový povel navyiac – okamžité púšťanie	1zvukový povel navyiac – váhavé púšťanie	2zvukový povel navyiac – okamžité púšťanie	2zvukový povel navyiac – váhavé púšťanie	nepustené po 2. zvuk. povel navyiac
0,5-3,0	3,0	3,5-6,0	6,0	6,5-9,0	diskvalif.

1. Vyhľadanie figuranta

10 bodov

- Po jednom zvukovom povelom: „revír“, „ku mne“ (zvukový povel „ku mne“ môže byť spojený s menom psa)
- Vykonanie: Figurant je ukrytý v poslednom úkryte tak, aby nebol pre psa viditeľný. Psovod so psom sa postaví na stanovište pred prvým úkrytom, aby mohol psa vyslať do šiestich strán. Vykonanie oddielu C začína na pokyn rozhodcu. Na krátky zvukový povel „revír“ a pokynový povel natiahnutím pravej alebo ľavej ruky, ktorý môže byť opakovaný, musí pes vybehnúť od psovoda rýchlo a cieľavedome k prvému úkrytu a ten obehnúť. Akonáhle pes úkryt obehne, zavolá ho psovod zvukovým povelom „ku mne“ (ten môže byť spojený s menom psa) k sebe a za pohybu ho vyslať novým zvukovým povelom „revír“ k ďalšiemu úkrytu. Psovod po dobu vyhľadávania sa pohybuje normálnym krokom po pomyslenej stredovej osi prehládaného priestoru, ktorú nesmie opustiť. Pes musí byť vždy pred psovodom. Akonáhle príde pes k úkrytu figuranta, musí psovod zostať stáť, ďalšie zvukové a pohybové povely nie sú povolené.
- Hodnotenie: Nedostatky v ovládateľnosti, tesnom a cieľavedomom obehnutí úkrytu sú hodnotené stratou bodov.

2. Vystavenie a vyštekávanie

10 bodov

- a) Jeden zvukový povel: „k nohe“
- b) Vykonanie: Pes musí figuranta pozorne vystaviť a vytrvalo vyštekávať. Nesmie na figuranta skákať, (dotýkať sa ho) ani ho hrýzť. Na pokyn rozhodcu po cca 20-tich sekundách štekania ide psovod do vzdialenosti 5-tich krokov od úkrytu za štekajúceho psa. Na ďalší pokyn rozhodcu odvolá si psa k nohe a postaví sa s ním do základného postoja.
- c) Hodnotenie: Nedostatky v nepretržitom a presvedčivom vyštekávaní a pozornom vystavovaní (až do samotného vydania zvukového povelu psovoda), ktoré nie je ovplyvňované prítomným rozhodcom alebo prichádzajúcim psovodom, sú hodnotené stratovými bodmi. Za neprerušované štekávanie je zadaných 5 bodov. Pokiaľ pes šteká slabšie, zrazia sa 2 body. Ak zostane pes, ktorý nešteká, pozorne a aktívne strážiť figuranta, zrazí sa 5 bodov. Pri ľahkých dotykoch (nárazoch) psa do figuranta sa zrážajú 2 body, pri zákuse až 9 bodov. Ak opustí pes figuranta predtým, než vydá rozhodca psovodovi pokyn k opusteniu stredovej pomyslenej osi, môže ho psovod ešte raz vyslať k figurantovi. Ak zostane potom pes pri figurantovi, môže sa v oddiele C pokračovať, cvik vystavenia a vyštekávanie je ale hodnotený nedostatočne. Pokiaľ nemožno psa znovu vyslať alebo ak opustí figuranta znovu, je posudzovanie v oddiele C ukončené. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, alebo ak príde k nemu pred povelom, nasleduje čiastočné hodnotenie v rámci nedostatočnej známky.

3. Pokus o útek figuranta

10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu: „k nohe“, „ľahni“, „pusť“.
- b) Vykonanie: Na pokyn rozhodcu vyzve psovod figuranta k opusteniu úkrytu. Miesto, kde sa má postaviť je označené. Na pokyn rozhodcu potom odíde psovod so psom na určené

miesto k jeho odloženiu. Vzdialenosť medzi figurantom a psom musí byť 5 krokov. Psovod zanechá ležiaceho psa strážiť figuranta a odchádza do úkrytu tak, aby odtiaľ mohol pozorovať psa, figuranta a rozhodcu. Na pokyn rozhodcu sa figurant pokúsi o útek. Bez váhania musí pes samostatne, energickým a silným zákusom úteku zabrániť. Pritom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Na pokyn rozhodcu zostáva figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať samostatne psovod, v príslušnom časovom odstupe, jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom zvukovom povelu, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov k pusteniu. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. Pri dávaní zvukového povelu „pusť“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí pes zostať tesne pri figurantovi a pozorne ho strážiť.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchla a energická reakcia psa na utekajúceho figuranta a jeho nasledovanie ukončené presvedčivým zadržaním s plným kľudným zákusom až do pustenía, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak zostane pes ležať alebo do vzdialenosti cca 20-tich krokov úteku figuranta zadržaním a zákusom nezabráni, je posudzovanie oddielu C ukončené. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak stráži pes figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca veľmi neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak pes figuranta opustí alebo ak dostane od psovoda zvukový povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

4. Obrana psa pri strážení

20 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu „pust“ , „k nohe alebo sadni“.
- b) Vykonanie: Po strážení figuranta psom, ktoré trvá asi 5 sekúnd, na pokyn rozhodcu podnikne figurant útok na psa. Bez ovplyvňovania psom sa musí pes energickým a silným zákusom ubrániť. Pes sa pritom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Akonáhle sa pes zakúsne, dostáva 2 údery obuškom. Sú povolené údery len na stehná a chrbát psa. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre púšťanie môže dať psod v príslušnom časovom odstupe samostatne jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povelu, dá rozhodca psodovi pokyn k vydaniu dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V dobe vydania povelu „pust“ musí psod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí zostať pes pri figurantovi a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psod normálnym krokom priamym smerom ku psovi a zvukovým povelom „k nohe alebo sadni“ zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi neodoberá.
- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenja, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak pes stráži figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca veľmi neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom

rozhodcu k príchodu psoda alebo ak dostane od psoda zvukový povel aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

5. Doprovod zo zadu

5 bodov

- a) Jeden zvukový povel: „k nohe“
- b) Vykonanie: V návaznosti na cvik 4 nasleduje doprovod figuranta zo zadu do vzdialenosti asi 30-tich krokov. Priebeh doprovodu určí rozhodca. Psod vyzve figuranta ku chôdzi a ide so psom, ktorého má voľne pri nohe vo vzdialenosti 5-tich krokov za ním. Pes musí figuranta pozorne strážiť. Vzdialenosť 5-tich krokov musí byť dodržaná v priebehu celého doprovodu.
- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky : pozorné sledovanie figuranta, kľudná chôdza psa, dodržanie vzdialenosti 5-tich krokov.

6. Prepad psa pri doprovoze

15 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu „pust“, „k nohe alebo sadni“
- b) Vykonanie: Pri doprovoze nasleduje na pokyn rozhodcu bez zastavenia prepád psa figurantom. Bez ovplyvňovania psom sa musí pes bez váhania energickým a silným zákusom ubrániť. Pes sa pritom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Akonáhle sa pes zakúsne, musí psod zostať na mieste, na ktorom sa práve nachádza. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre púšťanie môže dať psod v príslušnom časovom odstupe samostatne jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povelu, dá rozhodca psodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V čase povelu „pust“ musí psod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval.

Po pustení musí pes zostať pri figurantovi a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psovod normálnym krokom priamym smerom ku psovi, a zvukovým povelom „k nohe alebo sadni“ zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi odoberá. Nasleduje bočný doprovod figuranta k rozhodcovi na vzdialenosť asi 20 krokov. Jeden zvukový povel „k nohe“ je povolený. Pes ide po pravej strane figuranta tak, že je medzi figurantmi a psovodom. Počas doprovodu musí pes figuranta sústredene strážiť, nesmie na neho vyskakovať, ani ho napádať. Pred rozhodcom sa táto skupinka zastaví, pes si sadne, psovod odovzdá rozhodcovi obušok a ohlásí mu ukončenie prvej časti oddielu C.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenja, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak pes stráži figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca značne neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak nestráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom rozhodcu k príchodu psovoda alebo ak dostane od psovoda zvukový povel aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu „C“ ukončené.

7. Útok na psa z pohybu

10 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu: „sadni“, „drž“, „pusť“,
b) Vykonanie: Psovod so psom sa postaví na označené miesto v úrovni prvého úkrytu na pomyslenej stredovej osi priestoru. Psa môže pridržiavať rukou za obojok, nesmie ho však nijako ovplyvňovať. Na pokyn rozhodcu vystúpi figurant vybavený obuškom z úkrytu a beží k stredovej osi priestoru. Akonáhle

túto dosiahne bez toho, aby beh prerušil otočí sa čelom proti psovodovi a psovi a krikom s výhražnými pohybmi na nich v behu zaútočí. Akonáhle sa priblíži k psovodovi a psovi na vzdialenosť cca 60 krokov, psovod psa na pokyn rozhodcu vysielá k obrane zvukovým povelom „drž“. Pes musí útoku energickým a silným zákusom zabrániť. Zákus musí byť vedený len do ochranného rukávu figuranta. Psovod nesmie opustiť stanovište. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať psovod samostatne v príslušnom časovom odstupe jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povelu, dá rozhodca psovodovi pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov „pusť“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V dobe vydania povelu „pusť“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené zrážkovými bodmi. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenja, pozorné stráženie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strážení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak stráži pes figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca značne neistá, je hodnotenie cviku znížené o dve známky. Ak pes figuranta nestráži, aj keď pri ňom zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak pes figuranta opustí alebo dostane od psovoda zvukový povel aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

8. Obrana psa pri strážení

20 bodov

- a) Po jednom zvukovom povelu : „pusť“, „k nohe alebo sadni“, „k nohe“.
b) Vykonanie: Po strážení figuranta psom, ktoré trvá asi 5 sekúnd, na pokyn rozhodcu podnikne figurant útok na psa.

Bez ovplyvňovania psovodom sa musí pes energickým a silným zákusom ubrániť. Pes sa pri tom môže zakusnúť len do ochranného rukávu figuranta. Akonáhle sa pes zakúsne, dostáva 2 údery obuškom. Sú povolené údery len na stehná a chrbát psa. Na pokyn rozhodcu zostane potom figurant kľudne stáť, pes ho musí ihneď pustiť. Pre pustenie môže dať psovod v príslušnom časovom odstupe samostatne jeden zvukový povel. Ak nepustí pes po prvom povolenom zvukovom povelu, dá rozhodca pokyn k vydaniu až dvoch ďalších zvukových povelov „pust“. Ak nepustí pes po treťom zvukovom povelu (jednom povolenom a dvoch dodatočných), nasleduje diskvalifikácia. V dobe vydania povelu „pust“ musí psovod kľudne stáť bez toho, aby psa ovplyvňoval. Po pustení musí zostať pes pri figurantovi a pozorne ho strážiť. Na pokyn rozhodcu ide psovod normálnym krokom priamym smerom ku psovi a zvukovým povelom „k nohe alebo sadni“ zaujíma s ním základný postoj. Obušok figurantovi odoberá. Nasleduje bočný doprovod figuranta k rozhodcovi na vzdialenosť 20 krokov. Jeden zvukový povel „k nohe“ je povolený. Pes ide po pravej strane figuranta tak, že sa nachádza medzi figurantom a psovodom. Počas doprovodu musí pes figuranta pozorne strážiť, nesmie na neho vyskakovať ani ho napádať. Pred rozhodcom sa táto skupinka zastaví, pes si sadne, psovod odovzdá rozhodcovi obušok a ohlási mu ukončenie oddielu C. Pred hodnotením si psovod na pokyn rozhodcu pripevní psa na vodilo.

- c) Hodnotenie: Nedostatky v plnení dôležitých požiadaviek cviku sú hodnotené stratou bodov. Sú to najmä požiadavky: rýchle a presvedčivé zadržanie, plný a kľudný zákus až do pustenía, pozorné strázenie tesne pri figurantovi. Ak je pes pri strázení ľahko nepozorný alebo je jeho práca ľahko neistá, je hodnotenie cviku znížené o jednu známku. Ak stráži pes figuranta veľmi nepozorne alebo je jeho práca veľmi neistá, hodnotenie cviku je znížené o dve známky. Ak

ne stráži pes figuranta, aj keď u neho zostáva, je hodnotenie znížené o tri známky. Ak ide pes naproti prichádzajúcemu psovodovi, je cvik hodnotený nedostatočne. Ak pes figuranta opustí pred pokynom rozhodcu k príchodu psovoda alebo ak dostane od psovoda zvukový povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu C ukončené.

Skúška psa stopára IPO – FH

Dve cudzie stopy, každá 1800 krokov, 8 úsekov, 7 lomov, 7 predmetov + 1 identifikačný predmet (nehodnotí sa) asi 180 min. stará, kríženie, čas k vypracovaniu 45 min.

Rozdelenie bodov	1.deň	2.deň	Celkom
Sledovanie stopy	80	80	160
Predmety (6x3+1x2)	20	20	40
Celkom	100	100	200

Všeobecné ustanovenia:

Rozhodca alebo osoba zodpovedná za úsek stôp, určí tvar vzhľadom k priestoru, ktorý je k našľapaniu stôp určený. Predmety, prípadne lomy, nesmú byť na všetkých stopách položené v rovnakých vzdialenostiach od seba.

Obe stopy pre jedného účastníka musia byť našľapané vždy po jednej, v dvoch po sebe nasledujúcich dňoch, každá v inom mieste a inými kladačmi.

Poradie účastníkov je rozhodcom losované po položení stôp.

Kladač stopy ukáže predmety pred položením rozhodcovi, alebo osobe zodpovednej za úsek stôp. Použitie môžu byť len predmety dobre nasiaknuté pachom (najmenej 30 min.)

Východiskovým priestorom je štvorec o rozmeroch 20x20 metrov. Spodná hrana východiskového priestoru (štvorca) je označená v rohoch dvoma štítkami. Kladač vstúpi do

východiskového priestoru asi tak stredom jednej z dvoch bočných hrán a vo vnútri položí identifikačný predmet, ktorý označuje vlastný začiatok stopy. Identifikačný predmet je rovnakej veľkosti a z rovnakého materiálu ako niektorý z predmetov na stope. Kladač sa na začiatku stopy krátko zdrží, a ide potom normálnym krokom určeným smerom, pričom prekročí protiaľhlú stranu východiskového priestoru (štvorca).

Úseky sú rôznej dĺžky, zodpovedajúce príslušnému priestoru. Jedným z úsekov je polkruh o polomere najmenej troch stopovacích šnúr (cca 30 m). Polkruh začína a končí pravým uhlom. Všetkých 7 lomov je šľapaných normálnym krokom, a to v miestach zodpovedajúcich príslušnému priestoru. Najmenej dva sú ostré lomy. Tieto ostré lomy musia byť šľapané v uhle 30 – 60 stupňov. Rôzne predmety (napr. koža, drevo, textil) môžu byť položené na všetkých úsekoch nerovnomerne, posledný predmet ukončí stopu. Predmety sú položené na stopu za chôdze. Po položení posledného predmetu ide kladač ďalej ešte niekoľko krokov v priamom smere. Predmety musia byť dlhé cca 10 cm, 2-3 cm široké a 0,5-1 cm hrubé a nesmú sa svojou farbou podstatne líšiť od okolitého terénu. Všetky predmety musia byť označené číslom stopy. Počas šľapania stopy musí byť psovod a pes mimo dohľad.

Pol hodiny pred vypracovaním stopy je stopa krížená na dvoch úsekoch stopou iného kladača. Kríženie nesmie byť vykonané na prvom a poslednom úseku stopy, jeden úsek nesmie byť krížený dvakrát. Rozhodca, kladač a sprevádzajúce osoby sa nesmú v priebehu práce psa zdržovať v priestore, v ktorom má dvojica (psovod a pes) právo stopu vypracovávať.

- a) Zvukový povel: „hľadaj alebo stopa“ Zvukový povel pre hľadanie je povolený na začiatku stopy a po každom predmete. Rovnako je povolená príležitostná pochvala a ďalšie príležitostné zvukové povely k hľadaniu, ale nie pri lomoch a predmetoch.
- b) Vykonanie: Psovod si pripraví svojho psa pre prácu na stope. Pes môže hľadať buď voľne alebo na 10 m dlhej

šnúre. Stopovacia šnúra 10 m dlhá môže byť vedená cez chrbát psa alebo medzi prednými, alebo i zadnými končatinami psa. Môže byť upevnená priamo na obojok psa, ktorý nie je nastavený na sťahovanie alebo do miesta k tomu určenému na stopovacím postroji. Povolené sú hrudné alebo bedrové postroje bez prídavných remeňov. Na výzvu sa hlási psovod so psom v základnom postoji rozhodcovi a oznámi mu, či pes predmety zdvíha alebo označuje. Rozhodca mu povie, ktorým smerom má odvieť psa k východiskovému priestoru. Pred stopou, v priebehu uvádzania a pri celkovej práci na stope je nutné sa zdržať akéhokoľvek nátlaku na psa. Psovod môže vkročiť do východiskového priestoru (štvorca) až na konci rozvinutej 10 m dlhej stopovacej šnúry. Čas vyhľadania stopy u identifikačného predmetu (nášľapu) je ohraničený 3 minútami. Od identifikačného predmetu musí pes so záujmom a kľudne sledovať priebeh stopy nízkym nosom a rovnomerným tempom. Psovod nasleduje psa na konci stopovacej šnúry s odstupom 10 m. Rovnako pri voľnom sledovaní zachováva odstup 10 m od psa. Ak drží psovod stopovaciu šnúru v ruke, môže byť táto prevesená. Lomy musí pes vypracovávať s istotou. Po ich vypracovaní musí v rovnakom tempe pokračovať v sledovaní stopy. Akonáhle pes nájde predmet, musí ho bez ovplyvňovania psovodom ihneď zdvihnúť alebo presvedčivo označiť. Pri zdvíhaní môže s ním zostať stáť, sedieť alebo s ním ísť ku psovodovi (tiež striedavo). Je chybné, keď pes so zdvihnutým predmetom ďalej na stope pokračuje alebo si s ním ľahne. Označovať môže v ľahu, sediac alebo postojacky (tiež striedavo). Pokiaľ pes predmet označil, položí psovod stopovaciu šnúru a ide k nemu. Zdvihnutím predmetu ukáže, že bol psom nájdený. Potom zdvihne stopovaciu šnúru a pokračuje so svojím psom na rovnakom mieste v sledovaní stopy. Po ukončení stopy sa nájdené predmety ukazujú rozhodcovi. Kfmiť psa v priebehu sledovania stopy nie je

dovolené. Po dohovore s rozhodcom, je psovodovi dovolené prácu v sledovaní stopy krátko prerušiť, pokiaľ cíti potrebu tak vykonať z fyzického vyčerpania a poveternostných podmienok (veľké teplo), ako zo strany svojej, tak i psa. Čas tejto prestávky sa ale započítava do celkového času práce psa. Psovodovi je dovolené pri tejto prestávke, aj pri nájdení predmetu, očistiť psovi hlavu, oči a ňufák. K tomuto účelu môže mať psovod pri sebe vlhkú handru a špongiu, ktoré však musí pred začiatkom stopy ukázať rozhodcovi. Akékoľvek iné pomocné prostriedky nie sú dovolené.

- c) Hodnotenie: Pokiaľ je stopa vypracovaná so záujmom, rovnomerne a presvedčivo a pes javí kladný vzťah k jej vyhľadávaniu, nie je rýchlosť postupu kritériom hodnotenia. Overovanie bez toho, aby pes stopu opúšťal nie je chybou. Nové uvádzanie psa, chybné sledovanie, vysoký nos, vyprázdňovanie sa psa, overovanie v kruhoch na lomoch, dlhé váhanie, chybné zdvíhanie predmetov alebo ich označovanie, rovnako i predmetov na stopu nepoložených a ovplyvňovanie psa šnúrou je postihované stratou bodov. Ak sa vzdiali psovod od stopy viac než na dĺžku stopovacej šnúry, je práca psa na stope ukončená. Ak opustí pes stopu a je psovodom zadržovaný, je psovod vyzvaný rozhodcom, aby psa nasledoval. Neuposlúchnutím výzvy rozhodca prácu psa na stope ukončí. Ak nie je do 45 min. po zahájení vypracovania stopy psom dosiahnutý koniec stopy, je práca na stope rozhodcom ukončená. Len pokiaľ pes presvedčivo sleduje posledný úsek stopy, je mu rozhodcom túto povolené dokončiť i pri prekročenom časovom limite. Vo všetkých prípadoch získané body do ukončenia stopy sú zadané. Striedavé zdvíhanie a označovanie predmetov na jednej stope je chybné. Platí spôsob, ktorý oznámil psovod. Chybné označovanie predmetov na stope nepoložených sa hodnotí v rámci príslušného úseku. Nenájdene predmety nemusia byť dohľadávané. Na získanie výcvikovej známky musí byť každá z oboch stôp hodnotená najmenej 70-timi bodmi.

Hľadanie a nájdenie identifikačného predmetu nie je hodnotené. Hodnotenie začína navetraním a začatím sledovania stopy. Rozdelenie bodov za sledovanie stopy na úsekoch musí zodpovedať jej dĺžke a stupni obtiažnosti. Hodnotenie jednotlivých úsekov sa vykonáva známkami a bodmi. Ak nejaví pes o stopu záujem (dlhšie zotrvanie psa na rovnakom mieste bez snahy o hľadanie stopy), môže byť stopa ukončená, aj keď sa pes dovedy na stope nachádza.

Vypracoval: Dušan Majtas

Tento FCI medzinárodný skúšobný poriadok vrátane
záväzných predpisov bol schválený na zasadaní
rozhodcovskej komisie FCI 13.-14.12.2002 v
Salzburg-u – Wals-u.

